शब्दवल्लरी

डा. दिद्दिगि वंशीकृष्णः एम्.ए., पिहेच्.डि.
मैसूरु

"नमामि शिंशोर्मरणाय कारणं
पुच्छे ध्रुवं वृश्चिकयोगरूपम्।
ज्योतिर्गणैराश्रितदेवमुख्यं
भूयो नमाम्येनमखण्डितप्रभुम्।।"

शिंशुमारशोधप्रतिष्ठानम्
मैसूरु

ISBN 978-81-946951-2-7
9 788194 695127

शब्दवल्ळरी

卐

डा. दिद्दिगि वंशीकृष्णः एम्.ए., पिहेच्.डि.

मैसूरु

卐

शिंशुमारशोधप्रतिष्ठानम्

मैसूरु

2021

SABDAVALLARI by Dr. Diddigi Vamsi Krishna & Published by Shimshumara Shodha Pratishthanam, Mysuru.

Mob.: 9513424310

Email: shimshuprati@gmail.com

© Author

First Edition: 2021

Copies: 200

Size: 1/8th Crown

Pages: IV + 139

Font Credit: Adishila (www.adishila.com)

Price: ₹150

ISBN 978-81-946951-2-7

Printed by:

Vani Press
1098/4, Geeta Road,
Chamarajapuram, Mysuru - 570005.
Ph: 0821-4253295.

ŚABDAVALLARĪ

卐

Dr. Diddigi Vamsi Krishna M.A., Ph.D.

Mysuru

卐

Shimshumara Shodha Pratishthanam

Mysuru

2021

विषयसूची

I. साधारणशब्दाः

1. अजन्तपुंलिङ्गसाधारणशब्दाः 2-6
2. अजन्तस्त्रीलिङ्गसाधारणशब्दाः 7-11
3. अजन्तनपुंसकलिङ्गसाधारणशब्दाः 12-15
4. हलन्तपुंलिङ्गसाधारणशब्दाः 16-25
5. हलन्तस्त्रीलिङ्गसाधारणशब्दाः 26-32
6. हलन्तनपुंसकलिङ्गसाधारणशब्दाः 33-42

II. सर्वनामशब्दाः

1. पुंलिङ्गसर्वनामशब्दाः 43-51
2. स्त्रीलिङ्गसर्वनामशब्दाः 52-58
3. नपुंसकलिङ्गसर्वनामशब्दाः 59-64

III. विशेषशब्दाः

1. अजन्तपुंलिङ्गविशेषशब्दाः 65-80
2. अजन्तस्त्रीलिङ्गविशेषशब्दाः 81-88
3. अजन्तनपुंसकलिङ्गविशेषशब्दाः 89-93
4. हलन्तपुंलिङ्गविशेषशब्दाः 94-115
5. हलन्तस्त्रीलिङ्गविशेषशब्दाः 116-120
6. हलन्तनपुंसकलिङ्गविशेषशब्दाः 121-127

IV. सङ्ख्यावाचकशब्दाः 128-139

॥ श्रीः ॥

॥ शब्दवल्लरी ॥

कृष्णो रक्षतु मां चराचरगुरुः **कृष्णं** नमस्याम्यहं
कृष्णेनामरशत्रवो विनिहताः **कृष्णाय** तस्मै नमः ।
कृष्णादेव समुत्थितं जगदिदं **कृष्णस्य** दासोऽस्म्यहं
कृष्णे भक्तिरचञ्चलाऽस्तु भगवन् **हे कृष्ण!** तुभ्यं नमः ॥

श्री**रामः** शरणं समस्तजगतां **रामं** विना का गतिः
रामेण प्रतिहन्यते कलिमलं **रामाय** कार्यं नमः ।
रामात् त्रस्यति कालभीमभुजगो **रामस्य** सर्वं वशे
रामे भक्तिरखण्डिता भवतु **हे राम!** त्वमेवाश्रयः ॥

अजन्तपुंलिङ्गसाधारणशब्दाः

1. अकारान्तः पुंलिङ्गः रामशब्दः (Rama)

विभक्तिः	**एकवचनम्**	**द्विवचनम्**	**बहुवचनम्**
प्रथमा	रामः	रामौ	रामाः
सं.प्रथमा	हे राम	हे रामौ	हे रामाः
द्वितीया	रामम्	रामौ	रामान्
तृतीया	रामेण	रामाभ्याम्	रामैः
चतुर्थी	रामाय	रामाभ्याम्	रामेभ्यः
पञ्चमी	रामात्	रामाभ्याम्	रामेभ्यः
षष्ठी	रामस्य	रामयोः	रामाणाम्
सप्तमी	रामे	रामयोः	रामेषु

एवं कृष्णः, गोविन्दः, शिवः, हरः, वृक्षः इत्यादयः ॥

विभक्तिप्रत्ययाः			
विभक्तिः	**एकवचनम्**	**द्विवचनम्**	**बहुवचनम्**
प्रथमा	सु (स्)	औ	जस् (अस्)
सं.प्रथमा	सु (स्)	औ	जस् (अस्)
द्वितीया	अम्	औट् (औ)	शस् (अस्)
तृतीया	टा (आ)	भ्याम्	भिस्
चतुर्थी	ङे (ए)	भ्याम्	भ्यस्
पञ्चमी	ङसि (अस्)	भ्याम्	भ्यस्
षष्ठी	ङस् (अस्)	ओस्	आम्
सप्तमी	ङि (इ)	ओस्	सुप् (सु)

2. इकारान्तः पुंलिङ्गः हरिशब्दः (Vishnu)

हरिः	हरी	हरयः
हे हरे	हे हरी	हे हरयः
हरिम्	हरी	हरीन्
हरिणा	हरिभ्याम्	हरिभिः

हरये	हरिभ्याम्	हरिभ्यः
हरेः	हरिभ्याम्	हरिभ्यः
हरेः	हर्योः	हरीणाम्
हरौ	हर्योः	हरिषु

एवं कविः, अग्निः, रविः, दाशरथिः इत्यादयः ॥ ।

3. उकारान्तः पुंलिङ्गः गुरुशब्दः (Teacher)

गुरुः	गुरू	गुरवः
हे गुरो	हे गुरू	हे गुरवः
गुरुम्	गुरू	गुरून्
गुरुणा	गुरुभ्याम्	गुरुभिः
गुरवे	गुरुभ्याम्	गुरुभ्यः
गुरोः	गुरुभ्याम्	गुरुभ्यः
गुरोः	गुर्वोः	गुरूणाम्
गुरौ	गुर्वोः	गुरुषु

एवं शम्भुः, विष्णुः, भानुः, विधुः, इत्यादयः ॥

4. ऋकारान्तः पुंलिङ्गः धातृशब्दः (Creator)

धाता	धातारौ	धातारः
हे धातः	हे धातारौ	हे धातारः
धातारम्	धातारौ	धातॄन्
धात्रा	धातृभ्याम्	धातृभिः
धात्रे	धातृभ्याम्	धातृभ्यः
धातुः	धातृभ्याम्	धातृभ्यः
धातुः	धात्रोः	धातॄणाम्
धातरि	धात्रोः	धातृषु

एवं शंस्ता, कर्ता, भर्ता, नेता इत्यादयः ॥

5. ऋकारान्तः पुंलिङ्गः पितृशब्दः (Father)

पिता	पितरौ	पितरः
हे पितः	हे पितरौ	हे पितरः
पितरम्	पितरौ	पितॄन्
पित्रा	पितृभ्याम्	पितृभिः
पित्रे	पितृभ्याम्	पितृभ्यः

पितुः	पितृभ्याम्	पितृभ्यः
पितुः	पित्रोः	पितॄणाम्
पितरि	पित्रोः	पितृषु

एवं जामाता, भ्राता इत्यादयः ॥

6. ओकारान्तः पुंलिङ्गः गोशब्दः (Bull)

गौः	गावौ	गावः
हे गौः	हे गावौ	हे गावः
गाम्	गावौ	गाः
गवा	गोभ्याम्	गोभिः
गवे	गोभ्याम्	गोभ्यः
गोः	गोभ्याम्	गोभ्यः
गोः	गवोः	गवाम्
गवि	गवोः	गोषु

एवं सुद्यौः, स्मृत्यौः इत्यादयः ॥

॥ इत्यजन्तपुंलिङ्गसाधारणशब्दाः ॥

****

अजन्तस्त्रीलिङ्गसाधारणशब्दाः

7. आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः रमाशब्दः (Lakshmi)

रमा	रमे	रमाः
हे रमे	हे रमे	हे रमाः
रमाम्	रमे	रमाः
रमया	रमाभ्याम्	रमाभिः
रमायै	रमाभ्याम्	रमाभ्यः
रमायाः	रमाभ्याम्	रमाभ्यः
रमायाः	रमयोः	रमाणाम्
रमायाम्	रमयोः	रमासु

एवं सीता, भामा, पद्मा, लता इत्यादयः ॥

8. इकारान्तः स्त्रीलिङ्गः मतिशब्दः (Intelligence)

मतिः	मती	मतयः
हे मते	हे मती	हे मतयः
मतिम्	मती	मतीः
मत्या	मतिभ्याम्	मतिभिः

मत्यै, मतये	मतिभ्याम्	मतिभ्यः
मत्याः, मतेः	मतिभ्याम्	मतिभ्यः
मत्याः, मतेः	मत्योः	मतीनाम्
मत्याम्, मतौ	मत्योः	मतिषु

एवं रुचिः, घृणिः, गतिः इत्यादयः ॥

9. ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गः गौरीशब्दः (Parvati)

गौरी	गौर्यौ	गौर्यः
हे गौरि	हे गौर्यौ	हे गौर्यः
गौरीम्	गौर्यौ	गौरीः
गौर्या	गौरीभ्याम्	गौरीभिः
गौर्यै	गौरीभ्याम्	गौरीभ्यः
गौर्याः	गौरीभ्याम्	गौरीभ्यः
गौर्याः	गौर्योः	गौरीणाम्
गौर्याम्	गौर्योः	गौरीषु

एवं वाणी, नदी, सती, पार्वती इत्यादयः ॥

(पुंलिङ्गे तकारान्ताः जक्षदादयः प्रायशः स्त्रीलिङ्गे ईकारान्ता भवन्ति)

(तकारान्तास्तु जक्षदादयः शब्दाः हलन्तसाधारणेषु वक्ष्यन्ते)

10. ईकारान्तः स्त्रीलिङ्ग जक्षतीशब्दः (Eating)

जक्षती	जक्षत्यौ	जक्षत्यः
हे जक्षति	हे जक्षत्यौ	हे जक्षत्यः
जक्षतीम्	जक्षत्यौ	जक्षतीः
जक्षत्या	जक्षद्भ्याम्	जक्षतीभिः
जक्षत्यै	जक्षद्भ्याम्	जक्षतीभ्यः
जक्षत्याः	जक्षद्भ्याम्	जक्षतीभ्यः
जक्षत्याः	जक्षत्योः	जक्षतीनाम्
जक्षत्याम्	जक्षत्योः	जक्षतीषु

एवं जाग्रती इत्यादयः ॥

11. उकारान्तः स्त्रीलिङ्गः धेनुशब्दः (A Cow)

धेनुः	धेनू	धेनवः
हे धेनो	हे धेनू	हे धेनवः
धेनुम्	धेनू	धेनूः
धेन्वा	धेनुभ्याम्	धेनुभिः
धेन्वै, धेनवे	धेनुभ्याम्	धेनुभ्यः

धेन्वाः, धेनोः	धेनुभ्याम्	धेनुभ्यः
धेन्वाः, धेनोः	धेन्वोः	धेनूनाम्
धेन्वाम्, धेनौ	धेन्वोः	धेनुषु

एवं तनुः, इषुः, पटुः, लघुः इत्यादयः ॥

12. ऊकारान्तः स्त्रीलिङ्गः वधूशब्दः (A Lady)

वधूः	वध्वौ	वध्वः
हे वधु	हे वध्वौ	हे वध्वः
वधूम्	वध्वौ	वधूः
वध्वा	वधूभ्याम्	वधूभिः
वध्वै	वधूभ्याम्	वधूभ्यः
वध्वाः	वधूभ्याम्	वधूभ्यः
वध्वाः	वध्वोः	वधूनाम्
वध्वाम्	वध्वोः	वधूषु

एवं तनूः, चमूः इत्यादयः ॥

~~~~~~

13. ऋकारान्तः स्त्रीलिङ्गः मातृशब्दः (Mother)

माता	मातरौ	मातरः
हे मातः	हे मातरौ	हे मातरः
मातरम्	मातरौ	मातॄः
मात्रा	मातृभ्याम्	मातृभिः
मात्रे	मातृभ्याम्	मातृभ्यः
मातुः	मातृभ्याम्	मातृभ्यः
मातुः	मात्रोः	मातॄणाम्
मातरि	मात्रोः	मातृषु

एवं याता, ननन्दा, दुहिता इत्यादयः ॥

॥ इत्यजन्तस्त्रीलिङ्गसाधारणशब्दाः ॥

****
~~~~~~

अजन्तनपुंसकलिङ्गसाधारणशब्दाः

14. अकारान्तः नपुंसकलिङ्गः ज्ञानशब्दः (Knowledge)

ज्ञानम्	ज्ञाने	ज्ञानानि
हे ज्ञान	हे ज्ञाने	हे ज्ञानानि
ज्ञानम्	ज्ञाने	ज्ञानानि
ज्ञानेन	ज्ञानाभ्याम्	ज्ञानैः
ज्ञानाय	ज्ञानाभ्याम्	ज्ञानेभ्यः
ज्ञानात्	ज्ञानाभ्याम्	ज्ञानेभ्यः
ज्ञानस्य	ज्ञानयोः	ज्ञानानाम्
ज्ञाने	ज्ञानयोः	ज्ञानेषु

एवं धनम्, वनम्, फलम् इत्यादयः ॥

15. इकारान्तः नपुंसकलिङ्गः शुचिशब्दः(Clean)

शुचि	शुचिनी	शुचीनी
हे शुचे, हे शुचि	हे शुचिनी	हे शुचीनि
शुचि	शुचिनी	शुचीनि
शुचिना	शुचिभ्याम्	शुचिभिः

शुचिने, शुचये	शुचिभ्याम्	शुचिभ्यः
शुचिनः, शुचेः	शुचिभ्याम्	शुचिभ्यः
शुचिनः, शुचेः	शुचिनोः, शुच्योः	शुचीनाम्
शुचिनि, शुचौ	शुचिनोः, शुच्योः	शुचिषु

एवं शिवताति, नीलरुचि इत्यादयः ॥ भाषितपुंस्काः ॥

16. इकारान्तः नपुंसकलिङ्गः वारिशब्दः (Water)

वारि	वारिणी	वारीणि
हे वारे, हे वारि	हे वारिणी	हे वारिणि
वारि	वारिणी	वारीणि
वारिणा	वारिभ्याम्	वारिभिः
वारिणे	वारिभ्याम्	वारिभ्यः
वारिणः	वारिभ्याम्	वारिभ्यः
वारिणः	वारिणोः	वारीणाम्
वारिणि	वारिणोः	वारिषु

एवं कराङ्घ्रि, हरहरि, पादपाणि इत्यादयः ॥ अभाषितपुंस्काः ॥

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

17. उकारान्तः नपुंसकलिङ्गः मृदुशब्दः (Tender)

मृदु	मृदुनी	मृदूनि
हे मृदो, हे मृदु	हे मृदुनी	हे मृदूनि
मृदु	मृदुनी	मृदूनि
मृदुना	मृदुभ्याम्	मृदुभिः
मृदुने, मृदवे	मृदुभ्याम्	मृदुभ्यः
मृदुनः, मृदोः	मृदुभ्याम्	मृदुभ्यः
मृदुनः, मृदोः	मृदुनोः, मृद्वोः	मृदूनाम्
मृदुनि, मृदौ	मृदुनोः, मृद्वोः	मृदुषु

एवं पटु, दयालु इत्यादयः ॥ भाषितपुंस्काः ॥

18. उकारान्तः नपुंसकलिङ्गः मधुशब्दः (Honey)

मधु	मधुनी	मधूनि
हे मधो, हे मधु	हे मधुनी	हे मधूनि
मधु	मधुनी	मधूनि
मधुना	मधुभ्याम्	मधुभिः
मधुने	मधुभ्याम्	मधुभ्यः
~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

~~~~~~

मधुनः	मधुभ्याम्	मधुभ्यः
मधुनः	मधुनोः	मधूनाम्
मधुनि	मधुनोः	मधुषु

एवम् अम्बु, जत्रु, श्मश्रु इत्यादयोऽभाषितपुंस्काः ॥

19. ऋकारान्तः नपुंसकलिङ्गः कर्तृशब्दः (Doer)

कर्तृ	कर्तृणी	कर्तॄणि
हे कर्तृ, हे कर्तः	हे कर्तृणी	हे कर्तॄणि
कर्तृ	कर्तृणी	कर्तॄणि
कर्तृणा, कर्त्रा	कर्तृभ्याम्	कर्तृभिः
कर्तृणे, कर्त्रे	कर्तृभ्याम्	कर्तृभ्यः
कर्तृणः, कर्तुः	कर्तृभ्याम्	कर्तृभ्यः
कर्तृणः, कर्तुः	कर्तृणोः, कर्त्रोः	कर्तॄणाम्
कर्तृणि, कर्तरि	कर्तृणोः, कर्त्रोः	कर्तृषु

एवं ज्ञातृ, गन्तृ इत्यादयः ॥ भाषितपुंस्काः ॥

॥ इत्यजन्तनपुंसकलिङ्गसाधारणशब्दाः ॥

****
~~~~~~

हलन्तपुंलिङ्गसाधारणशब्दाः

20. चकारान्तः पुंलिङ्गः जलमुक्छब्दः (Cloud)

जलमुक्	जलमुचौ	जलमुचः
हे जलमुक्	हे जलमुचौ	हे जलमुचः
जलमुचम्	जलमुचौ	जलमुचः
जलमुचा	जलमुग्भ्याम्	जलमुग्भिः
जलमुचे	जलमुग्भ्याम्	जलमुग्भ्यः
जलमुचः	जलमुग्भ्याम्	जलमुग्भ्यः
जलमुचः	जलमुचोः	जलमुचाम्
जलमुचि	जलमुचोः	जलमुक्षु

एवं सुवाक्, पयोमुक् इत्यादयः ॥

21. जकारान्तः पुंलिङ्गः भिषक्छब्दः (Doctor)

भिषक्	भिषजौ	भिषजः
हे भिषक्	हे भिषजौ	हे भिषजः
भिषजम्	भिषजौ	भिषजः
भिषजा	भिषग्भ्याम्	भिषग्भिः

भिषजे	भिषग्भ्याम्	भिषग्भ्यः
भिषजः	भिषग्भ्याम्	भिषग्भ्यः
भिषजः	भिषजोः	भिषजाम्
भिषजि	भिषजोः	भिषक्षु

एवं तनुत्यक्, ऋत्विक् इत्यादयः ॥

22. तकारान्तः पुंलिङ्गः मरुच्छब्दः (Wind)

मरुत्	मरुतौ	मरुतः
हे मरुत्	हे मरुतौ	हे मरुतः
मरुतम्	मरुतौ	मरुतः
मरुता	मरुद्भ्याम्	मरुद्भिः
मरुते	मरुद्भ्याम्	मरुद्भ्यः
मरुतः	मरुद्भ्याम्	मरुद्भ्यः
मरुतः	मरुतोः	मरुताम्
मरुति	मरुतोः	मरुत्सु

एवम् इन्द्रजित्, सोमसुत्, भाष्यकृत् इत्यादयः ॥

23. तकारान्तः पुंलिङ्गः पचच्छब्दः (Cook)

पचन्	पचन्तौ	पचन्तः
हे पचन्	हे पचन्तौ	हे पचन्तः
पचन्तम्	पचन्तौ	पचतः
पचता	पचद्भ्याम्	पचद्भिः
पचते	पचद्भ्याम्	पचद्भ्यः
पचतः	पचद्भ्याम्	पचद्भ्यः
पचतः	पचतोः	पचताम्
पचति	पचतोः	पचत्सु

एवं भवन्, अदन्, दीव्यन्, सुन्वन् इत्यादयः ॥

24. तकारान्तः पुंलिङ्गः धीमच्छब्दः (Intelligent)

धीमान्	धीमन्तौ	धीमन्तः
हे धीमन्	हे धीमन्तौ	हे धीमन्तः
धीमन्तम्	धीमन्तौ	धीमतः
धीमता	धीमद्भ्याम्	धीमद्भिः
धीमते	धीमद्भ्याम्	धीमद्भ्यः

धीमतः	धीमद्भ्याम्	धीमद्भ्यः
धीमतः	धीमतोः	धीमताम्
धीमति	धीमतोः	धीमत्सु

एवं गुणवान्, भगवान् इत्यादयः ॥

25. तकारान्तः पुंलिङ्गः महच्छब्दः (Great)

महान्	महान्तौ	महान्तः
हे महन्	हे महान्तौ	हे महान्तः
महान्तम्	महान्तौ	महतः
महता	महद्भ्याम्	महद्भिः
महते	महद्भ्याम्	महद्भ्यः
महतः	महद्भ्याम्	महद्भ्यः
महतः	महतोः	महताम्
महति	महतोः	महत्सु

26. दकारान्तः पुंलिङ्गः दिविषच्छब्दः (God)

दिविषत्	दिविषदौ	दिविषदः
हे दिविषत्	हे दिविषदौ	हे दिविषदः

दिविषदम्	दिविषदौ	दिविषदः
दिविषदा	दिविषद्भ्याम्	दिविषद्भिः
दिविषदे	दिविषद्भ्याम्	दिविषद्भ्यः
दिविषदः	दिविषद्भ्याम्	दिविषद्भ्यः
दिविषदः	दिविषदोः	दिविषदाम्
दिविषदि	दिविषदोः	दिविषत्सु

एवं वेदवित्, क्रव्यात् इत्यादयः ॥

27. नकारान्तः पुंलिङ्गः राजन्-शब्दः (King)

राजा	राजानौ	राजानः
हे राजन्	हे राजानौ	हे राजानः
राजानम्	राजानौ	राज्ञः
राज्ञा	राजभ्याम्	राजभिः
राज्ञे	राजभ्याम्	राजभ्यः
राज्ञः	राजभ्याम्	राजभ्यः
राज्ञः	राज्ञोः	राज्ञाम्
राज्ञि, राजनि	राज्ञोः	राजसु

एवं सुत्रामा, वृषा, महिमा इत्यादयः ॥

28. नकारान्तः पुंलिङ्गः आत्मन्-शब्दः (Self)

आत्मा	आत्मानौ	आत्मानः
हे आत्मन्	हे आत्मानौ	हे आत्मानः
आत्मानम्	आत्मानौ	आत्मनः
आत्मना	आत्मभ्याम्	आत्मभिः
आत्मने	आत्मभ्याम्	आत्मभ्यः
आत्मनः	आत्मभ्याम्	आत्मभ्यः
आत्मनः	आत्मनोः	आत्मनाम्
आत्मनि	आत्मनोः	आत्मसु

एवं ब्रह्मा, पाप्मा, यज्वा, सहकृत्वा इत्यादयः ॥

29. नकारान्तः पुंलिङ्गः गुणिन्-शब्दः (Meritorious)

गुणी	गुणिनौ	गुणिनः
हे गुणिन्	हे गुणिनौ	हे गुणिनः
गुणिनम्	गुणिनौ	गुणिनः
गुणिना	गुणिभ्याम्	गुणिभिः
गुणिने	गुणिभ्याम्	गुणिभ्यः
गुणिनः	गुणिभ्याम्	गुणिभ्यः

गुणिनः	गुणिनोः	गुणिनाम्
गुणिनि	गुणिनोः	गुणिषु

एवम् यशस्वी, करी इत्यादयः ॥

30. शकारान्तः पुंलिङ्गः विट्शब्दः (A Man)

विट्	विशौ	विशः
हे विट्	हे विशौ	हे विशः
विशम्	विशौ	विशः
विशा	विड्भ्याम्	विड्भिः
विशे	विड्भ्याम्	विड्भ्यः
विशः	विड्भ्याम्	विड्भ्यः
विशः	विशोः	विशाम्
विशि	विशोः	विट्सु

एवं भृट्, मृट् इत्यादयः ॥

31. षकारान्तः पुंलिङ्गः द्विट्शब्दः (Enemy)

द्विट्	द्विषौ	द्विषः
हे द्विट्	हे द्विषौ	हे द्विषः

द्विषम्	द्विषौ	द्विषः
द्विषा	द्विड्भ्याम्	द्विड्भिः
द्विषे	द्विड्भ्याम्	द्विड्भ्यः
द्विषः	द्विड्भ्याम्	द्विड्भ्यः
द्विषः	द्विषोः	द्विषाम्
द्विषि	द्विषोः	द्विट्सु

एवं रत्नमुट्, सितत्विट् इत्यादयः ॥

32. सकारान्तः पुंलिङ्गः वेधश्शब्दः (Brahma)

वेधाः	वेधसौ	वेधसः
हे वेधः	हे वेधसौ	हे वेधसः
वेधसम्	वेधसौ	वेधसः
वेधसा	वेधोभ्याम्	वेधोभिः
वेधसे	वेधोभ्याम्	वेधोभ्यः
वेधसः	वेधोभ्याम्	वेधोभ्यः
वेधसः	वेधसोः	वेधसाम्
वेधसि	वेधसोः	वेधस्सु

एवं चन्द्रमा इत्यादयः ॥

33. सकारान्तः पुंलिङ्गः श्रेयश्शब्दः (Good)

श्रेयान्	श्रेयांसौ	श्रेयांसः
हे श्रेयः	हे श्रेयांसौ	हे श्रेयांसः
श्रेयांसम्	श्रेयांसौ	श्रेयसः
श्रेयसा	श्रेयोभ्याम्	श्रेयोभिः
श्रेयसे	श्रेयोभ्याम्	श्रेयोभ्यः
श्रेयसः	श्रेयोभ्याम्	श्रेयोभ्यः
श्रेयसः	श्रेयसोः	श्रेयसाम्
श्रेयसि	श्रेयसोः	श्रेयस्सु

एवं प्रेयान्, गरीयान् इत्यादयः ॥

34. सकारान्तः पुंलिङ्गः विद्वच्छब्दः (Learned)

विद्वान्	विद्वांसौ	विद्वांसः
हे विद्वन्	हे विद्वांसौ	हे विद्वांसः
विद्वांसम्	विद्वांसौ	विदुषः
विदुषा	विद्वद्भ्याम्	विद्वद्भिः
विदुषे	विद्वद्भ्याम्	विद्वद्भ्यः

विदुषः	विद्वद्भ्याम्	विद्वद्भ्यः
विदुषः	विदुषोः	विदुषाम्
विदुषि	विदुषोः	विद्वत्सु

एवं सेदिवान्, उपेयिवान्, तस्थिवान् इत्यादयः ॥

35. हकारान्तः पुंलिङ्गः लिट्शब्दः (Licker)

लिट्	लिहौ	लिहः
हे लिट्	हे लिहौ	हे लिहः
लिहम्	लिहौ	लिहः
लिहा	लिड्भ्याम्	लिड्भिः
लिहे	लिड्भ्याम्	लिड्भ्यः
लिहः	लिड्भ्याम्	लिड्भ्यः
लिहः	लिहोः	लिहाम्
लिहि	लिहोः	लिट्सु

एवं महीरुट् इत्यादयः ॥

॥ इति हलन्तपुंलिङ्गसाधारणशब्दाः ॥

****

~~~~~~

हलन्तस्त्रीलिङ्गसाधारणशब्दाः

36. चकारान्तः स्त्रीलिङ्गः त्वक्छब्दः (Skin)

त्वक्	त्वचौ	त्वचः
हे त्वक्	हे त्वचौ	हे त्वचः
त्वचम्	त्वचौ	त्वचः
त्वचा	त्वग्भ्याम्	त्वग्भिः
त्वचे	त्वग्भ्याम्	त्वग्भ्यः
त्वचः	त्वग्भ्याम्	त्वग्भ्यः
त्वचः	त्वचोः	त्वचाम्
त्वचि	त्वचोः	त्वक्षु

37. जकारान्तः स्त्रीलिङ्गः स्रक्छब्दः (Garland)

स्रक्	स्रजौ	स्रजः
हे स्रक्	हे स्रजौ	हे स्रजः
स्रजम्	स्रजौ	स्रजः
स्रजा	स्रग्भ्याम्	स्रग्भिः
स्रजे	स्रग्भ्याम्	स्रग्भ्यः
~~~~~~

स्रजः	स्रग्भ्याम्	स्रग्भ्यः
स्रजः	स्रजोः	स्रजाम्
स्रजि	स्रजोः	स्रक्षु

38. तकारान्तः स्त्रीलिङ्गः सरिच्छब्दः

(सरित्, हरित्, पापजित्, सोमसुत्, पुण्यकृत् इत्यादीनाम् इकारादिपूर्वकतकारान्तानां मरुच्छब्दवद्रूपम्)

सरित्	सरितौ	सरितः
हे सरित्	हे सरितौ	हे सरितः
सरितम्	सरितौ	सरितः
सरिता	सरिद्भ्याम्	सरिद्भिः
सरिते	सरिद्भ्याम्	सरिद्भ्यः
सरितः	सरिद्भ्याम्	सरिद्भ्यः
सरितः	सरितोः	सरिताम्
सरिति	सरितोः	सरित्सु

39. दकारान्तः स्त्रीलिङ्गः सम्पच्छब्दः (Wealth)

सम्पत्	सम्पदौ	सम्पदः

हे सम्पत्	हे सम्पदौ	हे सम्पदः
सम्पदम्	सम्पदौ	सम्पदः
सम्पदा	सम्पद्भ्याम्	सम्पद्भिः
सम्पदे	सम्पद्भ्याम्	सम्पद्भ्यः
सम्पदः	सम्पद्भ्याम्	सम्पद्भ्यः
सम्पदः	सम्पदोः	सम्पदाम्
सम्पदि	सम्पदोः	सम्पत्सु

40. धकारान्तः स्त्रीलिङ्गः क्षुच्छब्दः (Hunger)

क्षुत्	क्षुधौ	क्षुधः
हे क्षुत्	हे क्षुधौ	हे क्षुधः
क्षुधम्	क्षुधौ	क्षुधः
क्षुधा	क्षुद्भ्याम्	क्षुद्भिः
क्षुधे	क्षुद्भ्याम्	क्षुद्भ्यः
क्षुधः	क्षुद्भ्याम्	क्षुद्भ्यः
क्षुधः	क्षुधोः	क्षुधाम्
क्षुधि	क्षुधोः	क्षुत्सु

एवं युत्, मर्माvित् इत्यादयः ॥

41. नकारान्तः स्त्रीलिङ्गः सीमन्-शब्दः

(सीमन्, दामन् इत्यादयश्शब्दाः राजन्-शब्दवत्)

सीमा	सीमानौ	सीमानः
हे सीमन्	हे सीमानौ	हे सीमानः
सीमानम्	सीमानौ	सीम्नः
सीम्ना	सीमभ्याम्	सीमभिः
सीम्ने	सीमभ्याम्	सीमभ्यः
सीम्नः	सीमभ्याम्	सीमभ्यः
सीम्नः	सीम्नोः	सीम्नाम्
सीम्नि, सीमनि	सीम्नोः	सीमसु

एवं दामन् इत्यादयः ॥

42. भकारान्तः स्त्रीलिङ्गः ककुप्छब्दः (Direction)

ककुप्	ककुभौ	ककुभः
हे ककुप्	हे ककुभौ	हे ककुभः
ककुभम्	ककुभौ	ककुभः
ककुभा	ककुब्भ्याम्	ककुब्भिः
ककुभे	ककुब्भ्याम्	ककुब्भ्यः

ककुभः	ककुब्भ्याम्	ककुब्भ्यः
ककुभः	ककुभोः	ककुभाम्
ककुभि	ककुभोः	ककुप्सु

43. रेफान्तः स्त्रीलिङ्गः गिर्शब्दः (Speech)

गीः	गिरौ	गिरः
हे गीः	हे गिरौ	हे गिरः
गिरम्	गिरौ	गिरः
गिरा	गीर्भ्याम्	गीर्भिः
गिरे	गीर्भ्याम्	गीर्भ्यः
गिरः	गीर्भ्याम्	गीर्भ्यः
गिरः	गिरोः	गिराम्
गिरि	गिरोः	गीर्षु

एवं पूः, धूः इत्यादयः ॥

44. वकारान्तः स्त्रीलिङ्गः दिव्-शब्दः (Heaven)

द्यौः	दिवौ	दिवः
हे द्यौः	हे दिवौ	हे दिवः

दिवम्	दिवौ	दिवः
दिवा	द्युभ्याम्	द्युभिः
दिवे	द्युभ्याम्	द्युभ्यः
दिवः	द्युभ्याम्	द्युभ्यः
दिवः	दिवोः	दिवाम्
दिवि	दिवोः	द्युषु

45. शकारान्तः स्त्रीलिङ्गः विपाड्छब्दः

(स्त्रीलिङ्गस्थस्य विपाड्छब्दस्य पुंलिङ्गविड्छब्दवद्रूपम्)

विपाट्	विपाशौ	विपाशः
हे विपाट्	हे विपाशौ	हे विपाशः
विपाशम्	विपाशौ	विपाशः
विपाशा	विपाड्भ्याम्	विपाड्भिः
विपाशे	विपाड्भ्याम्	विपाड्भ्यः
विपाशः	विपाड्भ्याम्	विपाड्भ्यः
विपाशः	विपाशोः	विपाशाम्
विपाशि	विपाशोः	विपट्सु

~~~~~~

46. शकारान्तः स्त्रीलिङ्गः दिक्छब्दः (Direction)

दिक्	दिशौ	दिशः
हे दिक्	हे दिशौ	हे दिशः
दिशम्	दिशौ	दिशः
दिशा	दिग्भ्याम्	दिग्भिः
दिशे	दिग्भ्याम्	दिग्भ्यः
दिशः	दिग्भ्याम्	दिग्भ्यः
दिशः	दिशोः	दिशाम्
दिशि	दिशोः	दिक्षु

एवं दृक्, यादृक् इत्यादयः ॥

॥ इति हलन्तस्त्रीलिङ्गसाधारणशब्दाः ॥

****
~~~~~~

हलन्तनपुंसकलिङ्गसाधारणशब्दाः

47. चकारान्तनपुंसकलिङ्गस्सुवाक्छब्दः (Good speaker)

सुवाक्	सुवाची	सुवाञ्चि
हे सुवाक्	हे सुवाची	हे सुवाञ्चि
सुवाक्	सुवाची	सुवाञ्चि
सुवाचा	सुवाग्भ्याम्	सुवाग्भिः
सुवाचे	सुवाग्भ्याम्	सुवाग्भ्यः
सुवाचः	सुवाग्भ्याम्	सुवाग्भ्यः
सुवाचः	सुवाचोः	सुवाचम्
सुवाचि	सुवाचोः	सुवाक्षु

एवं सुत्वक् इत्यादयः ॥

48. जकारान्तनपुंसकलिङ्गोऽसृक्छब्दः (Blood)

असृक्	असृजी	असृञ्जि
हे असृक्	हे असृजी	हे असृञ्जि
असृक्	असृजी	असृञ्जि
असृजा	असृग्भ्याम्	असृग्भिः

असृजे	असृग्भ्याम्	असृग्भ्यः
असृजः	असृग्भ्याम्	असृग्भ्यः
असृजः	असृजोः	असृजाम्
असृजि	असृजोः	असृक्षु

एवं सुभिषक् इत्यादयः ॥

49. तकारान्तनपुंसकलिङ्गः यकृच्छब्दः (Liver)

यकृत्	यकृती	यकृन्ति
हे यकृत्	हे यकृती	हे यकृन्ति
यकृत्	यकृती	यकृन्ति
यकृता	यकृद्भ्याम्	यकृद्भिः
यकृते	यकृद्भ्याम्	यकृद्भ्यः
यकृतः	यकृद्भ्याम्	यकृद्भ्यः
यकृतः	यकृतोः	यकृताम्
यकृति	यकृतोः	यकृत्सु

एवं शकृत्, कर्मकृत्, अदत्, अश्नुवत्, रुन्धत्, कुर्वत्, क्रीणत्, गुणवत्, बुद्धिमत्, यावत्, तावत् इत्यादयः ॥

~~~~~~

(असृक्छब्दार्थकोऽसन्-शब्दः, यकृच्छब्दार्थकौ यकन्-शकन्-शब्दौ चैते वक्ष्यमाणनामन्-शब्दवत्)

50. तकारान्तनपुंसकलिङ्गः दधच्छब्दः (Holder)

दधत्	दधती	दधन्ति, दधति
हे दधत्	हे दधती	हे दधन्ति, हे दधति
दधत्	दधती	दधन्ति, दधति
दधता	दधद्भ्याम्	दधद्भिः
दधते	दधद्भ्याम्	दधद्भ्यः
दधतः	दधद्भ्याम्	दधद्भ्यः
दधतः	दधतोः	दधताम्
दधति	दधतोः	दधत्सु

एवं जक्षत्, जाग्रत्, दरिद्रत्, शासत्, चकासत्, ददत्, बिभ्यत्, जुह्वत् इत्यादयः ॥

51. तकारान्तनपुंसकलिङ्गः तुदच्छब्दः (One which goads)

तुदत्	तुदन्ती, तुदती	तुदन्ति
~~~~~~

हे तुदत्	हे तुदन्ती, हे तुदती	हे तुदन्ति
तुदत्	तुदन्ती, तुदती	तुदन्ति
तुदता	तुदद्भ्याम्	तुदद्भिः
तुदते	तुदद्भ्याम्	तुदद्भ्यः
तुदतः	तुदद्भ्याम्	तुदद्भ्यः
तुदतः	तुदतोः	तुदताम्
तुदति	तुदतोः	तुदत्सु

एवं भात्, उल्लसत् इत्यादयः ॥

52. तकारान्तनपुंसकलिङ्गः पचच्छब्दः (Cook)

पचत्	पचती	पचन्ति
हे पचत्	हे पचती	हे पचन्ति
पचत्	पचती	पचन्ति
पचता	पचद्भ्याम्	पचद्भिः
पचते	पचद्भ्याम्	पचद्भ्यः
पचतः	पचद्भ्याम्	पचद्भ्यः

पचतः	पचतोः	पचताम्
पचति	पचतोः	पचत्सु

एवं गच्छत्, भवत्, दीव्यत्, माद्यत्, चिकीर्षत्, पुत्रीयत्

इत्यादयः ॥

53. तकारान्तनपुंसकलिङ्गः महच्छब्दः (Great)

महत्	महती	महान्ति
हे महत्	हे महती	हे महान्ति
महत्	महती	महान्ति
महता	महद्भ्याम्	महद्भिः
महते	महद्भ्याम्	महद्भ्यः
महतः	महद्भ्याम्	महद्भ्यः
महतः	महतोः	महताम्
महति	महतोः	महत्सु

54. दकारान्तनपुंसकलिङ्गः हृच्छब्दः (Heart)

हृत्	हृदी	हृन्दि
हे हृत्	हे हृदी	हे हृन्दि

हृत्	हृदी	हृन्दि
हृदा	हृद्भ्याम्	हृद्भिः
हृदे	हृद्भ्याम्	हृद्भ्यः
हृदः	हृद्भ्याम्	हृद्भ्यः
हृदः	हृदोः	हृदाम्
हृदि	हृदोः	हृत्सु

एवं समुत्, पापनुत् इत्यादयः ॥

55. नकारान्तनपुंसकलिङ्गः नामन्-शब्दः (Name)

नाम	नाम्नी, नामनी	नामानि
हे नामन्, हे नाम	हे नाम्नी, हे नामनी	हे नामानि
नाम	नाम्नी, नामनी	नामानि
नाम्ना	नामभ्याम्	नामभिः
नाम्ने	नामभ्याम्	नामभ्यः
नाम्नः	नामभ्याम्	नामभ्यः
नाम्नः	नाम्नोः	नाम्नाम्

नाम्नि, नामनि	नाम्नोः	नामसु

एवं दाम, सुराज इत्यादयः ॥

56. नकारान्तनपुंसकलिङ्गः वर्मन्-शब्दः (Armour)

वर्म	वर्मणी	वर्माणि
हे वर्मन्, हे वर्म	हे वर्मणी	हे वर्माणि
वर्म	वर्मणी	वर्माणि
वर्मणा	वर्मभ्याम्	वर्मभिः
वर्मणे	वर्मभ्याम्	वर्मभ्यः
वर्मणः	वर्मभ्याम्	वर्मभ्यः
	वर्मणः	वर्मणोः वर्मणाम्
वर्मणि	वर्मणोः	वर्मसु

एवं मर्मन्, नर्मन्, सहकृत्वन् इत्यादयः ॥

57. नकारान्त नपुंसकलिङ्गः गुणिन्-शब्दः (Meritorious)

गुणि	गुणिनी	गुणीनि
हे गुणिन्, हे गुणि	हे गुणिनी	हे गुणीनि
गुणि	गुणिनी	गुणीनि

गुणिना	गुणिभ्याम्	गुणिभिः
गुणिने	गुणिभ्याम्	गुणिभ्यः
गुणिनः	गुणिभ्याम्	गुणिभ्यः
गुणिनः	गुणिनोः	गुणिनाम्
गुणिनि	गुणिनोः	गुणिषु

एवं स्रग्वि, वाग्मि इत्यादयः ॥

58. शकारान्तनपुंसकलिङ्गस्तादृक्छब्दः (Such like)

तादृक्	तादृशी	तादृंशि
हे तादृक्	हे तादृशी	हे तादृंशि
तादृक्	तादृशी	तादृंशि
तादृशा	तादृग्भ्याम्	तादृग्भिः
तादृशे	तादृग्भ्याम्	तादृग्भ्यः
तादृशः	तादृग्भ्याम्	तादृग्भ्यः
तादृशः	तादृशोः	तादृषाम्
तादृशि	तादृशोः	तादृक्षु

एवं यादृक् इत्यादयः ॥

59. षकारान्तनपुंसकलिङ्गः सितत्विड्शब्दः

(A thing that has white light)

सितत्विट्	सितत्विषी	सितत्विंषि
हे सितत्विट्	हे सितत्विषी	हे सितत्विंषि
सितत्विट्	सितत्विषी	सितत्विंषि
सितत्विषा	सितत्विड्भ्याम्	सितत्विड्भिः
सितत्विषे	सितत्विड्भ्याम्	सितत्विड्भ्यः
सितत्विषः	सितत्विड्भ्याम्	सितत्विड्भ्यः
सितत्विषः	सितत्विषोः	सितत्विषाम्
सितत्विषि	सितत्विषोः	सितत्विट्सु

एवं रत्नमुट् इत्यादयः ॥

60. सकारान्तनपुंसकलिङ्गः मनश्शब्दः (Heart)

मनः	मनसी	मनांसि
हे मनः	हे मनसी	हे मनांसि
मनः	मनसी	मनांसि
मनसा	मनोभ्याम्	मनोभिः
मनसे	मनोभ्याम्	मनोभ्यः

मनसः	मनोभ्याम्	मनोभ्यः
मनसः	मनसोः	मनसाम्
मनसि	मनसोः	मनस्सु

एवं वयः, पयः इत्यादयः ॥

61. हकारान्तनपुंसकलिङ्गः लिट्शब्दः (Licker)

लिट्	लिही	लिंहि
हे लिट्	हे लिही	हे लिंहि
लिट्	लिही	लिंहि
लिहा	लिड्भ्याम्	लिड्भिः
लिहे	लिड्भ्याम्	लिड्भ्यः
लिहः	लिड्भ्याम्	लिड्भ्यः
लिहः	लिहोः	लिहाम्
लिहि	लिहोः	लिट्सु

॥ इति हलन्तनपुंसकलिङ्गसाधारणशब्दाः ॥

****

सर्वनामशब्दाः

सर्व, विश्व, कतर, कतम, यतर, यतम, ततर, ततम, एकतर, एकतम, अन्य, अन्यतर, इतर, त्व, सम, सिम, नेम, पूर्व, पर, अवर, दक्षिण, उत्तर, अपर, अधर, स्व, अन्तर, एक, उभ, उभय, द्वि, त्वत्, भवत्, तद्, त्यद्, यद्, एतद्, युष्मद्, अस्मद्, किम्, इदम्, अदस् ॥

सर्वनाम्नां पुंलिङ्गे रूपम्

62. अकारान्तः पुंलिङ्गस्सर्वशब्दः (All, Every)

सर्वः	सर्वौ	सर्वे
हे सर्व	हे सर्वौ	हे सर्वे
सर्वम्	सर्वौ	सर्वान्
सर्वेण	सर्वाभ्याम्	सर्वैः
सर्वस्मै	सर्वाभ्याम्	सर्वेभ्यः
सर्वस्मात्	सर्वाभ्याम्	सर्वेभ्यः
सर्वस्य	सर्वयोः	सर्वेषाम्
सर्वस्मिन्	सर्वयोः	सर्वेषु

एवं विश्वादिसिमशब्दपर्यन्तानां रूपम् ॥

63. चकारान्तः पुंलिङ्गः नेमशब्दः (Half)

नेमः	नेमौ	नेमे, नेमाः
हे नेम	हे नेमौ	हे नेमे, हे नेमाः
नेमम्	नेमौ	नेमान्
नेमेन	नेमाभ्याम्	नेमैः
नेमस्मै	नेमाभ्याम्	नेमेभ्यः
नेमस्मात्	नेमाभ्याम्	नेमेभ्यः
नेमस्य	नेमयोः	नेमेषाम्
नेमस्मिन्	नेमयोः	नेमेषु

64. नकारान्तः पुंलिङ्गः पूर्वशब्दः (Former)

पूर्वः	पूर्वौ	पूर्वे, पूर्वाः
हे पूर्व	हे पूर्वौ	हे पूर्वे, हे पूर्वाः
पूर्वम्	पूर्वौ	पूर्वान्
पूर्वेण	पूर्वाभ्याम्	पूर्वैः
पूर्वस्मै	पूर्वाभ्याम्	पूर्वेभ्यः
पूर्वस्मात्, पूर्वात्	पूर्वाभ्याम्	पुर्वेभ्यः

पूर्वस्य	पूर्वयोः	पूर्वेषाम्
पूर्वस्मिन्, पूर्वे	पूर्वयोः	पूर्वेषु

एवं पराद्यन्तरशब्दपर्यन्तानां रूपम् ॥

65. एकशब्दस्सर्वशब्दवदकारान्तः पुंलिङ्गः (One)

(सङ्ख्यावाचकश्चेन्नित्यैकवचनान्तः)

एकः	-	-
हे एक	-	-
एकम्	-	-
एकेन	-	-
एकस्मै	-	-
एकस्मात्	-	-
एकस्य	-	-
एकस्मिन्	-	-

66. अकारान्तः पुंलिङ्गः नित्यद्विवचन उभशब्दः (Both)

प्र-उभौ, द्वि-उभौ, तृ-उभाभ्याम्, च-उभाभ्याम्, प-उभाभ्याम्,

ष-उभयोः, स-उभयोः

67. अकारान्तः पुंलिङ्ग उभयशब्दो द्विवचनरहितः (Both)

उभयः	-	उभये
हे उभय	-	हे उभये
उभयम्	-	उभयान्
उभयेन	-	उभयैः
उभयस्मै	-	उभयेभ्यः
उभयस्मात्	-	उभयेभ्यः
उभयस्य	-	उभयेषाम्
उभयस्मिन्	-	उभयेषु

68. इकारान्तः पुंलिङ्गः द्विशब्दः (नित्यद्विवचनान्तः) (Two)

द्वौ, द्वौ, द्वाभ्याम्, द्वाभ्याम्, द्वाभ्याम्, द्वयोः, द्वयोः

69. तकारान्तः पुंलिङ्गः त्वच्छब्दः (You)

त्वत्	त्वतौ	त्वतः
हे त्वत्	हे त्वतौ	हे त्वतः
त्वतम्	त्वतौ	त्वतः
त्वता	त्वद्भ्याम्	त्वद्भिः

त्वते	त्वद्भ्याम्	त्वद्भ्यः
त्वतः	त्वद्भ्याम्	त्वद्भ्यः
त्वतः	त्वतोः	त्वताम्
त्वति	त्वतोः	त्वत्सु

70. तकारान्तः पुंलिङ्गः भवच्छब्दः (You)

भवान्	भवन्तौ	भवन्तः
हे भवान्	हे भवन्तौ	हे भवन्तः
भवन्तम्	भवन्तौ	भवतः
भवता	भवद्भ्याम्	भवद्भिः
भवते	भवद्भ्याम्	भवद्भ्यः
भवतः	भवद्भ्याम्	भवद्भ्यः
भवतः	भवतोः	भवताम्
भवति	भवतोः	भवत्सु

71. दकारान्तः पुंलिङ्गस्तच्छब्दः (He)

सः	तौ	ते
तम्	तौ	तान्

तेन	ताभ्याम्	तैः
तस्मै	ताभ्याम्	तेभ्यः
तस्मात्	ताभ्याम्	तेभ्यः
तस्य	तयोः	तेषाम्
तस्मिन्	तयोः	तेषु

72. दकारान्तः पुंलिङ्गस्त्यच्छब्दः (He)

स्यः	त्यौ	त्ये
त्यम्	त्यौ	त्यान्
त्येन	त्याभ्याम्	त्यैः
त्यस्मै	त्याभ्याम्	त्येभ्यः
त्यस्मात्	त्याभ्याम्	त्येभ्यः
त्यस्य	त्ययोः	त्येषाम्
त्यस्मिन्	त्ययोः	त्येषु

एवं यश्शब्दोऽपि सर्वशब्दवद्रूपम् ॥ (यः, यौ, ये)

73. दकारान्तः पुंलिङ्ग एतच्छब्दः (This)

एषः	एतौ	एते

एतम्, एनम्	एतौ, एनौ	एतान्, एनान्
एतेन, एनेन	एताभ्याम्	एतैः
एतस्मै	एताभ्याम्	एतेभ्यः
एतस्मात्	एताभ्याम्	एतेभ्यः
एतस्य	एतयोः, एनयोः	एतेषाम्
एतस्मिन्	एतयोः, एनयोः	एतेषु

74. दकारान्तः पुंलिङ्गः युष्मच्छब्दः (You)

त्वम्	युवाम्	यूयम्
त्वाम्, त्वा	युवाम्, वाम्	युष्मान्, वः
त्वया	युवाभ्याम्	युष्माभिः
तुभ्यम्, ते	युवाभ्याम्, वाम्	युष्मभ्यम्, वः
त्वत्	युवाभ्याम्	युष्मत्
तव, ते	युवयोः, वाम्	युष्माकम्, वः
त्वयि	युवयोः	युष्मासु

75. दकारान्तः पुंलिङ्गोऽस्मच्छब्दः (I)

अहम्	आवाम्	वयम्

माम्, मा	आवाम्, नौ	अस्मान्, नः
मया	आवाभ्याम्	अस्माभिः
मह्यम्, मे	आवाभ्याम्, नौ	अस्मभ्यम्, नः
मत्	आवाभ्याम्	अस्मत्
मम, मे	आवयोः, नौ	अस्माकम्, नः
मयि	आवयोः	अस्मासु

76. मकारान्तः पुंलिङ्गः किम्-शब्दः (Who)

कः	कौ	के
कम्	कौ	कान्
केन	काभ्याम्	कैः
कस्मै	काभ्याम्	केभ्यः
कस्मात्	काभ्याम्	केभ्यः
कस्य	कयोः	केषाम्
कस्मिन्	कयोः	केषु

77. मकारान्तः पुंलिङ्गः इदम्-शब्दः (This)

अयम्	इमौ	इमे

इमम्, एनम्	इमौ, एनौ	इमान्, एनान्
अनेन, एनेन	आभ्याम्	एभिः
अस्मै	आभ्याम्	एभ्यः
अस्मात्	आभ्याम्	एभ्यः
अस्य	अनयोः, एनयोः	एषाम्
अस्मिन्	अनयोः, एनयोः	एषु

78. सकारान्तः पुंलिङ्ग अदश्शब्दः (This)

असौ	अमू	अमी
अमुम्	अमू	अमून्
अमुना	अमूभ्याम्	अमीभिः
अमुष्मै	अमूभ्याम्	अमीभ्यः
अमुष्मात्	अमूभ्याम्	अमीभ्यः
अमुष्य	अमुयोः	अमीषाम्
अमुष्मिन्	अमुयोः	अमीषु

॥ इति सर्वनाम्नां पुंसि रूपम् ॥

****

सर्वनाम्नां स्त्रीलिङ्गे रूपम्

79. आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः सर्वाशब्दः (All, Every)

सर्वा	सर्वे	सर्वाः
हे सर्वे	हे सर्वे	हे सर्वाः
सर्वाम्	सर्वे	सर्वाः
सर्वया	सर्वाभ्याम्	सर्वाभिः
सर्वस्यै	सर्वाभ्याम्	सर्वाभ्यः
सर्वस्याः	सर्वाभ्याम्	सर्वाभ्यः
सर्वस्याः	सर्वयोः	सर्वासाम्
सर्वस्याम्	सर्वयोः	सर्वासु

एवं विश्वाशब्दाद्युभयाशब्दपर्यन्तानां रूपम् ॥

(एकोभोभयाशब्दानां पुंसीव वचननियमः)

80. एकशब्दस्सर्वशब्दवदकारान्तः पुंलिङ्गः (One)

(सङ्ख्यावाचकश्चेन्नित्यैकवचनान्तः)

एका, हे एक, एकाम्, एकया, एकस्यै, एकस्याः, एकस्याम्

81. अकारान्तः पुंलिङ्गः नित्यद्विवचन उभशब्दः (Both)

उभे, उभे, उभाभ्याम्, उभाभ्याम्, उभाभ्याम्, उभयोः, उभयोः

82. अकारान्तः पुंलिङ्ग उभयशब्दो द्विवचनरहितः (Both)

उभया	-	उभयाः
हे उभये	-	हे उभयाः
उभयाम्	-	उभयाः
उभयया	-	उभयाभिः
उभयस्यै	-	उभयाभ्यः
उभयस्याः	-	उभयाभ्यः
उभयस्याः	-	उभयासाम्
उभयस्याम्	-	उभयासु

83. इकारान्तः स्त्रीलिङ्गः द्विशब्दः नित्यद्विवचनान्तः (Two)

द्वे, द्वे, द्वाभ्याम्, द्वाभ्याम्, द्वाभ्याम्, द्वयोः, द्वयोः

84. तकारान्तः स्त्रीलिङ्गः त्वच्छब्दः (पुंवत्) (You)

त्वत्	त्वतौ	त्वतः
हे त्वत्	हे त्वतौ	हे त्वतः

त्वतम्	त्वतौ	त्वतः
त्वता	त्वद्भ्याम्	त्वद्भिः
त्वते	त्वद्भ्याम्	त्वद्भ्यः
त्वतः	त्वद्भ्याम्	त्वद्भ्यः
त्वतः	त्वतोः	त्वताम्
त्वति	त्वतोः	त्वत्सु

85. तकारान्तः स्त्रीलिङ्गः भवच्छब्दः (You)

भवती	भवत्यौ	भवत्यः
हे भवति	हे भवत्यौ	हे भवत्यः
भवतीम्	भवत्यौ	भवतीः
भवत्या	भवतीभ्याम्	भवतीभिः
भवत्यै	भवतीभ्याम्	भवतीभ्यः
भवत्याः	भवतीभ्याम्	भवतीभ्यः
भवत्याः	भवत्योः	भवतीनाम्
भवत्याम्	भवत्योः	भवतीषु

86. दकारान्तः स्त्रीलिङ्गस्तच्छब्दः (She)

सा	ते	ताः
ताम्	ते	ताः
तया	ताभ्याम्	ताभिः
तस्यै	ताभ्याम्	ताभ्यः
तस्याः	ताभ्याम्	ताभ्यः
तस्याः	तयोः	तासाम्
तस्याम्	तयोः	तासु

एवं त्यत्, यत् इत्यादयः ॥

87. दकारान्तः स्त्रीलिङ्गस्त्यच्छब्दः (She)

स्या	त्ये	त्याः
त्याम्	त्ये	त्याः
त्यया	त्याभ्याम्	त्याभिः
त्यस्यै	त्याभ्याम्	त्याभ्यः
त्यस्याः	त्याभ्याम्	त्याभ्यः
त्यस्याः	त्ययोः	त्यासाम्

त्यस्याम्	त्ययोः	त्यासु

एवं यच्छब्दोऽपि सर्वाशब्दवद्रूपम् ॥ (या, ये, याः)

88. दकारान्तः स्त्रीलिङ्ग एतच्छब्दः (This)

एषा	एते	एताः
एताम्, एनाम्	एते, एने	एताः, एनाः
एतया, एनया	एताभ्याम्	एताभिः
एतस्यै	एताभ्याम्	एताभ्यः
एतस्याः	एताभ्याम्	एताभ्यः
एतस्याः	एतयोः, एनयोः	एतासाम्
एतस्याम्	एतयोः, एनयोः	एतासु

युष्मदस्मच्छब्दौ लिङ्गत्रयेऽपि सरूपावित्युक्तम् ॥

89. मकारान्तः स्त्रीलिङ्गः किम्-शब्दः (Who)

का	के	काः
काम्	के	काः
कया	काभ्याम्	काभिः
कस्यै	काभ्याम्	काभ्यः

कस्याः	काभ्याम्	काभ्यः
कस्याः	कयोः	कासाम्
कस्याम्	कयोः	कासु

90. सकारान्तः स्त्रीलिङ्गः इदम्-शब्दः (This)

इयम्	इमे	इमाः
इमाम्, एनाम्	इमे, एने	इमाः, एनाः
अनया, एनया	आभ्याम्	आभिः
अस्यै	आभ्याम्	आभ्यः
अस्याः	आभ्याम्	आभ्यः
अस्याः	अनयोः, एनयोः	आसाम्
अस्याम्	अनयोः, एनयोः	आसु

91. सकारान्तः स्त्रीलिङ्गः अदश्शब्दः (This)

असौ	अमू	अमूः
अमूम्	अमू	अमूः
अमुया	अमूभ्याम्	अमूभिः
अमुष्यै	अमूभ्याम्	अमूभ्यः

~~~~~~

अमुष्याः	अमूभ्याम्	अमूभ्यः
अमुष्याः	अमुयोः	अमूषाम्
अमुष्याम्	अमुयोः	अमूषु

॥ इति सर्वनाम्नां स्त्रीलिङ्गे रूपम् ॥

****
~~~~~~

सर्वनाम्नां नपुंसकलिङ्गे रूपम्

92. नकारान्तः नपुंसकलिङ्गस्सर्वशब्दः (Each)

सर्वम्	सर्वे	सर्वाणि
हे सर्व	हे सर्वे	हे सर्वाणि
सर्वम्	सर्वे	सर्वाणि
सर्वेण	सर्वाभ्याम्	सर्वैः
सर्वस्मै	सर्वाभ्याम्	सर्वेभ्यः
सर्वस्मात्	सर्वाभ्याम्	सर्वेभ्यः
सर्वस्य	सर्वयोः	सर्वेषाम्
सर्वस्मिन्	सर्वयोः	सर्वेषु

एवं विश्वशब्दस्य, एकतरशब्दस्य, त्वशब्दमारभ्य उभयशब्दपर्यन्तानां च रूपम्।

पूर्वाद्यन्तरशब्दपर्यन्तानां पञ्चमीसप्तम्येकवचनयोः पुंसीव रूपद्वयम्।

एकोभोभयशब्दानां तु पूर्ववदेव वचननियमः।

~~~~~~

93. अकारान्त नपुंसकलिङ्गः कतरशब्दः (Which of the two)

कतरत्	कतरे	कतराणि
हे कतरत्	हे कतरे	हे कतराणि
कतरत्	कतरे	कतराणि
कतरेण	कतराभ्याम्	कतरैः
कतरस्मै	कतराभ्याम्	कतरेभ्यः
कतरस्मात्	कतराभ्याम्	कतरेभ्यः
कतरस्य	कतरयोः	कतरेषाम्
कतरस्मिन्	कतरयोः	कतरेषु

एवं कतमादीतरशब्दपर्यन्तानामेकतरशब्दविनाकृतानां रूपम् ॥

94. इकारान्तः नपुंसकलिङ्गः द्विशब्दः नित्यद्विवचनान्तः (Two)

द्वे, द्वे, द्वाभ्याम्, द्वाभ्याम्, द्वाभ्याम्, द्वयोः, द्वयोः

95. तकारान्तः नपुंसकलिङ्गः त्वच्छब्दः (You)

त्वत्	त्वती	त्वन्ति
हे त्वत्	हे त्वती	हे त्वन्ति
त्वत्	त्वती	त्वन्ति
~~~~~~

त्वता	त्वद्भ्याम्	त्वद्भिः
त्वते	त्वद्भ्याम्	त्वद्भ्यः
त्वतः	त्वद्भ्याम्	त्वद्भ्यः
त्वतः	त्वतोः	त्वताम्
त्वति	त्वतोः	त्वत्सु

96. तकारान्तः नपुंसकलिङ्गः भवच्छब्दः (You)

भवत्	भवती	भवन्ति
हे भवत्	हे भवती	हे भवन्ति
भवत्	भवती	भवन्ति
भवता	भवद्भ्याम्	भवद्भिः
भवते	भवद्भ्याम्	भवद्भ्यः
भवतः	भवद्भ्याम्	भवद्भ्यः
भवतः	भवतोः	भवताम्
भवति	भवतोः	भवत्सु

97. दकारान्तः नपुंसकलिङ्गस्तच्छब्दः (That)

तत्	ते	तानि

तत्	ते	तानि
तेन	ताभ्याम्	तैः
तस्मै	ताभ्याम्	तेभ्यः
तस्मात्	ताभ्याम्	तेभ्यः
तस्य	तयोः	तेषाम्
तस्मिन्	तयोः	तेषु

एवं त्यत् (त्यत्, त्ये, त्यानि), यत् (यत्, ये, यानि) ॥

98. दकारान्तः नपुंसकलिङ्ग एतच्छब्दः (This)

एतत्	एते	एतानि
एतत्, एनत्	एते, एने	एतानि, एनानि
एतेन, एनेन	एताभ्याम्	एतैः
एतस्मै	एताभ्याम्	एतेभ्यः
एतस्मात्	एताभ्याम्	एतेभ्यः
एतस्य	एतयोः, एनयोः	एतेषाम्
एतस्मिन्	एतयोः, एनयोः	एतेषु

युष्मदस्मच्छब्दौ लिङ्गत्रयेऽपि सरूपावित्युक्तम् ॥

99. मकारान्तः नपुंसकलिङ्गः किम्-शब्दः (What)

किम्	के	कानि
किम्	के	कानि
केन	काभ्याम्	कैः
कस्मै	काभ्याम्	केभ्यः
कस्मात्	काभ्याम्	केभ्यः
कस्य	कयोः	केषाम्
कस्मिन्	कयोः	केषु

100. मकारान्तः नपुंसकलिङ्गः इदम्-शब्दः (This)

इदम्	इमे	इमानि
इदम्, एनत्	इमे, एने	इमानि, एनानि
अनेन, एनेन	आभ्याम्	एभिः
अस्मै	आभ्याम्	एभ्यः
अस्मात्	आभ्याम्	एभ्यः
अस्य	अनयोः, एनयोः	एषाम्
अस्मिन्	अनयोः, एनयोः	एषु

~~~~~~

101. सकारान्तः नपुंसकलिङ्ग अदश्शब्दः (This)

अदः	अमू	अमूनि
अदः	अमू	अमूनि
अमुना	अमूभ्याम्	अमीभिः
अमुष्मै	अमूभ्याम्	अमीभ्यः
अमुष्मात्	अमूभ्याम्	अमीभ्यः
अमुष्य	अमुयोः	अमीषाम्
अमुष्मिन्	अमुयोः	अमीषु

॥ इति सर्वनाम्नां नपुंसकरूपनिरूपणम् ॥

****
~~~~~~

अजन्तपुंलिङ्गविशेषशब्दाः

102. अकारान्तः पुंलिङ्गः प्रथमशब्दः (First)

प्रथमः	प्रथमौ	प्रथमे, प्रथमाः
हे प्रथम	हे प्रथमौ	हे प्रथमे, हे प्रथमाः
प्रथमम्	प्रथमौ	प्रथमान्
प्रथमेन	प्रथमाभ्याम्	प्रथमैः
प्रथमाय	प्रथमाभ्याम्	प्रथमेभ्यः
प्रथमात्	प्रथमाभ्याम्	प्रथमेभ्यः
प्रथमस्य	प्रथमयोः	प्रथमानाम्
प्रथमे	प्रथमयोः	प्रथमेषु

एवं चरमः, अल्पः, अर्धः, कतिपय इत्येते। द्वयः, द्वितयः, त्रयः, त्रितयः, चतुष्टयः, पञ्चतयः इत्यादयः॥ तयबन्ताश्च॥

103. अकारान्तः पुंलिङ्गः द्वितीयशब्दः (Second)

द्वितीयः	द्वितीयौ	द्वितीयाः
हे द्वितीयः	हे द्वितीयौ	हे द्वितीयाः

द्वितीयम्	द्वितीयौ	द्वितीयान्
द्वितीयेन	द्वितीयाभ्याम्	द्वितीयैः
द्वितीयस्मै, द्वितीयाय	द्वितीयाभ्याम्	द्वितीयेभ्यः
द्वितीयस्मात्, द्वितीयात्	द्वितीयाभ्याम्	द्वितीयेभ्यः
द्वितीयस्य	द्वितीययोः	द्वितीयानाम्
द्वितीयस्मिन्, द्वितीये	द्वितीययोः	द्वितीयेषु

एवं तृतीयः ॥

104. अकारान्तः पुंलिङ्गः निर्जरशब्दः (God)

निर्जरः	निर्जरौ, निर्जरसौ	निर्जराः, निर्जरसः
हे निर्जर	हे निर्जरौ, हे निर्जरसौ	हे निर्जराः, हे निर्जरसः
निर्जरम्, निर्जरसम्	निर्जरौ, निर्जरसौ	निर्जरान्, निर्जरसः

निर्जरेण,निर्जरसा	निर्जराभ्याम्	निर्जरैः
निर्जराय,निर्जरसे	निर्जराभ्याम्	निर्जरेभ्यः
निर्जरात्,निर्जरसः	निर्जराभ्याम्	निर्जरेभ्यः
निर्जरस्य, निरजसः	निर्जरयोः, निर्जरसोः	निर्जराणाम्, निर्जरसाम्
निर्जरे, निर्जरसि	निर्जरयोः, निर्जरसोः	निर्जरेषु

105. आकारान्तः पुंलिङ्गः विश्वपाशब्दः

(Protector of the Universe)

विश्वपाः	विश्वपौ	विश्वपाः
हे विश्वपाः	हे विश्वपौ	हे विश्वपाः
विश्वपाम्	विश्वपौ	विश्वपः
विश्वपा	विश्वपाभ्याम्	विश्वपाभिः
विश्वपे	विश्वपाभ्याम्	विश्वपाभ्यः
विश्वपः	विश्वपाभ्याम्	विश्वपाभ्यः
विश्वपः	विश्वपोः	विश्वपाम्

~~~~~~

विश्वपि	विश्वपोः	विश्वपासु

एवं शङ्खध्माः, गन्धघ्राः इत्यादयः ॥

106. आकारान्तः पुंलिङ्गः हाहाशब्दः (A Gandharva)

हाहाः	हाहौ	हाहाः
हे हाहाः	हे हाहौ	हे हाहाः
हाहाम्	हाहौ	हाहान्
हाहा	हाहाभ्याम्	हाहाभिः
हाहै	हाहाभ्याम्	हाहाभ्यः
हाहाः	हाहाभ्याम्	हाहाभ्यः
हाहाः	हाहोः	हाहाम्
हाहे	हाहोः	हाहासु

107. इकारान्तः पुंलिङ्गस्सखिशब्दः (A Friend)

सखा	सखायौ	सखायः
हे सखे	हे सखायौ	हे सखायः
सखायम्	सखायौ	सखीन्
सख्या	सखिभ्याम्	सखिभिः
~~~~~~

सख्ये	सखिभ्याम्	सखिभ्यः
सख्युः	सखिभ्याम्	सखिभ्यः
सख्युः	सख्योः	सखीनाम्
सख्यौ	सख्योः	सखिषु

(तत्पुरुषान्तत्वे रामशब्दवद्रूपम् - कृष्णसखः, परमसखः इति)

108. इकारान्तः पुंलिङ्गः पतिशब्दः (Husband)

पतिः	पती	पतयः
हे पते	हे पती	हे पतयः
पतिम्	पती	पतीन्
पत्या	पतिभ्याम्	पतिभिः
पत्ये	पतिभ्याम्	पतिभ्यः
पत्युः	पतिभ्याम्	पतिभ्यः
पत्युः	पत्योः	पतीनाम्
पत्यौ	पत्योः	पतिषु

~~~~~~

109. इकारान्तः पुंलिङ्गः भूपतिशब्दः (Landlord)

(समासे पतिः हरिवत्)

भूपतिः	भूपती	भूपतयः
हे भूपते	हे भूपती	हे भूपतयः
भूपतिम्	भूपती	भूपतीन्
भूपतिना	भूपतिभ्याम्	भूपतिभिः
भूपतये	भूपतिभ्याम्	भूपतिभ्यः
भूपतेः	भूपतिभ्याम्	भूपतिभ्यः
भूपतेः	भूपत्योः	भूपतीनाम्
भूपतौ	भूपत्योः	भूपतिषु

110. इकारान्तः पुंलिङ्गः त्रिशब्दः (नित्यबहुवचनान्तः) (Three)

त्रयः, त्रीन्, त्रिभिः, त्रिभ्यः, त्रिभ्यः, त्रयाणाम्, त्रिषु

111. ईकारान्तः पुंलिङ्गः प्रधीशब्दः (Genius)

प्रधीः	प्रध्यौ	प्रध्यः
हे प्रधीः	हे प्रध्यौ	हे प्रध्यः
प्रध्यम्	प्रध्यौ	प्रध्यः
प्रध्या	प्रधीभ्याम्	प्रधीभिः
~~~~~~

प्रध्ये	प्रधीभ्याम्	प्रधीभ्यः
प्रध्यः	प्रधीभ्याम्	प्रधीभ्यः
प्रध्यः	प्रध्योः	प्रध्याम्
प्रध्यि	प्रध्योः	प्रधीषु

112. ईकारान्तः पुंलिङ्गः सेनानीशब्दः (Commander-in-chief)

(प्रधीशब्दवत्, सप्तम्येकवचने विशेषः)

सेनानीः	सेनान्यौ	सेनान्यः
हे सेनानीः	हे सेनान्यौ	हे सेनान्यः
सेनानीम्	सेनान्यौ	सेनानीन्
सेनानिन्या	सेनानीभ्याम्	सेनानीभिः
सेनान्ये	सेनानीभ्याम्	सेनानीभ्यः
सेनान्यः	सेनानीभ्याम्	सेनानीभ्यः
सेनान्यः	सेनान्योः	सेनानीनाम्
सेनान्याम्	सेनान्योः	सेनानीषु

एवं अग्रणीः, ग्रामणीः, उन्नीः इत्यादयो नीशब्दान्ताः ॥

113. ईकारान्तः पुंलिङ्गः पपीशब्दः (The Sun)

(प्रधीशब्दवत्, द्वितीयासप्तम्योर्विशेषः)

पपीः	पप्यौ	पप्यः
हे पपीः	हे पप्यौ	हे पप्यः
पपीम्	पप्यौ	पपीन्
पप्या	पपीभ्याम्	पपीभिः
पप्ये	पपीभ्याम्	पपीभ्यः
पप्यः	पपीभ्याम्	पपीभ्यः
पप्यः	पप्योः	पप्याम्
पपी	पप्योः	पपीषु

एवं ययीः इत्यादयः ॥

114. ईकारान्तः पुंलिङ्गः वातप्रमीशब्दः (A Swiff Antelope)

(वाताभिमुखगामिमृगार्थकस्य द्वितीयासप्तम्योः प्रधीः, पपीवच्च रूपम्)

वातप्रमीः	वातप्रम्यौ	वातप्रम्यः
हे वातप्रमीः	हे वातप्रम्यौ	हे वातप्रम्यः
वातप्रमीम्, वातप्रम्यम्	वातप्रम्यौ	वातप्रमीन्, वातप्रम्यः

वातप्रम्या	वातप्रमीभ्याम्	वातप्रमीभिः
वातप्रम्ये	वातप्रमीभ्याम्	वातप्रमीभ्यः
वातप्रम्यः	वातप्रमीभ्याम्	वातप्रमीभ्यः
वातप्रम्यः	वातप्रम्योः	वातप्रम्याम्
वातप्रमि, वातप्रम्यि	वातप्रम्योः	वातप्रमीषु

115. ईकारान्तः पुंलिङ्गः सुधीशब्दः (Wise)

सुधीः	सुधियौ	सुधियः
हे सुधीः	हे सुधियौ	हे सुधियः
सुधियम्	सुधियौ	सुधियः
सुधिया	सुधीभ्याम्	सुधीभिः
सुधिये	सुधीभ्याम्	सुधीभ्यः
सुधियः	सुधीभ्याम्	सुधीभ्यः
सुधियः	सुधियोः	सुधियाम्
सुधियि	सुधियोः	सुधीषु

एवं सुश्रीः, यवक्रीः इत्यादयः ॥ ।

116. ईकारान्तः पुंलिङ्गः नीशब्दः

(सुधीवद्रूपम् सप्तम्यां विशेषः)

नीः	नियौ	नियः
हे नीः	हे नियौ	हे नियः
नियम्	नियौ	नियः
निया	नीभ्याम्	नीभिः
निये	नीभ्याम्	नीभ्यः
नियः	नीभ्याम्	नीभ्यः
नियः	नियोः	नियाम्
नियाम्	नियोः	नीषु

117. उकारान्तः पुंलिङ्गः क्रोष्टुशब्दः (A Jackal)

क्रोष्टा	क्रोष्टारौ	क्रोष्टारः
हे क्रोष्टो	हे क्रोष्टारौ	हे क्रोष्टारः
क्रोष्टारम्	क्रोष्टारौ	क्रोष्टून्
क्रोष्ट्रा, क्रोष्टुना	क्रोष्टुभ्याम्	क्रोष्टुभिः
क्रोष्ट्रे, क्रोष्टवे	क्रोष्टुभ्याम्	क्रोष्टुभ्यः
क्रोष्टुः, क्रोष्टोः	क्रोष्टुभ्याम्	क्रोष्टुभ्यः

क्रोष्टुः, क्रोष्टोः	क्रोष्ट्रोः, क्रोष्ट्वोः	क्रोष्टूनाम्
क्रोष्टरि, क्रोष्टौ	क्रोष्ट्रोः, क्रोष्ट्वोः	क्रोष्टुषु

118. उकारान्तः पुंलिङ्गः स्नुशब्दः

(सानुशब्दार्थकः, शम्भुशब्दवद्रूपम्)

स्नुः	स्नू	स्नुवः
हे स्नो	हे स्नू	हे स्नुवः
स्नुम्	स्नू	स्नून्
स्नुना	स्नुभ्याम्	स्नुभिः
स्नवे	स्नुभ्याम्	स्नुभ्यः
स्नोः	स्नुभ्याम्	स्नुभ्यः
स्नोः	स्न्वोः	स्नूनाम्
स्नौ	स्न्वोः	स्नुषु

119. ऊकारान्तः पुंलिङ्गः खलपूशब्दः

(A Sweeper of Threshing floor)

खलपूः	खलप्वौ	खलप्वः
हे खलपूः	हे खलप्वौ	हे खलप्वः

खलपूम्	खलप्वौ	खलप्वः
खलप्वा	खलपूभ्याम्	खलपूभिः
खलप्वे	खलपूभ्याम्	खलपूभ्यः
खलप्वः	खलपूभ्याम्	खलपूभ्यः
खलप्वः	खलप्वोः	खलप्वाम्
खलप्वि	खलप्वोः	खलपूषु

एतं सुलूः, उल्लूः इत्यादयः ॥

120. ऊकारान्तः पुंलिङ्गः हूहूशब्दः (A Gandharva)

(गन्धर्वविशेषवाचकः खलपूशब्दवद्रूपम्, द्वितीयायां विशेषः)

हूहूः	हूह्वौ	हूह्वः
हे हूहूः	हे हूह्वौ	हे हूह्वः
हूहूम्	हूह्वौ	हूहून्
हूह्वा	हूहूभ्याम्	हूहूभिः
हूह्वे	हूहूभ्याम्	हूहूभ्यः
हूह्वः	हूहूभ्याम्	हूहूभ्यः
हूह्वः	हूह्वोः	हूह्वाम्
हूह्वि	हूह्वोः	हूहूषु

121. ऊकारान्तः पुंलिङ्गः स्वभूशब्दः

(Brahman, Vishnu or Shiva)

स्वभूः	स्वभुवौ	स्वभुवः
हे स्वभूः	हे स्वभुवौ	हे स्वभुवः
स्वभुवम्	स्वभुवौ	स्वभुवः
स्वभुवा	स्वभूभ्याम्	स्वभूभिः
स्वभुवे	स्वभूभ्याम्	स्वभूभ्यः
स्वभुवः	स्वभूभ्याम्	स्वभूभ्यः
स्वभुवः	स्वभुवोः	स्वभुवाम्
स्वभुवि	स्वभुवोः	स्वभूषु

एवम् आत्मभूः, धर्मभूः इति भूशब्दान्ताः, लूः, कटपूः इत्यादयः ॥

वर्षाभूः, करभूः, काराभूः, पुनर्भूः एते खलपूवत् ।

122. ऊकारान्तः पुंलिङ्गः दृम्भूशब्दः

(अयं तु भूशब्दान्तः विशेषेण हूहूशब्दवद्रूपम्)

दृम्भूः	दृम्भ्वौ	दृम्भ्वः
हे दृम्भूः	हे दृम्भ्वौ	हे दृम्भ्वः

दृम्भूम्	दृम्भ्वौ	दृम्भून्
दृम्भ्वा	दृम्भूभ्याम्	दृम्भूभिः
दृम्भ्वे	दृम्भूभ्याम्	दृम्भूभ्यः
दृम्भ्वः	दृम्भूभ्याम्	दृम्भूभ्यः
दृम्भ्वः	दृम्भ्वोः	दृम्भ्वाम्
दृम्भ्वि	दृम्भ्वोः	दृम्भूषु

123. ऋकारान्तः पुंलिङ्गः नृशब्दः (A Man)

ना	नरौ	नरः
हे नः	हे नरौ	हे नरः
नरम्	नरौ	नॄन्
न्रा	नृभ्याम्	नृभिः
न्रे	नृभ्याम्	नृभ्यः
नुः	नृभ्याम्	नृभ्यः
नुः	न्रोः	नृनाम्, नृणाम्
नरि	न्रोः	नृषु

~~~~~~

124. एकारान्तः पुंलिङ्गस्सेशब्दः

(One who is accomponied by Manmatha)

सेः	सयौ	सयः
हे सेः	हे सयौ	हे सयः
सयम्	सयौ	सयः
सया	सेभ्याम्	सेभिः
सये	सेभ्याम्	सेभ्यः
सेः	सेभ्याम्	सेभ्यः
सेः	सयोः	सयाम्
सयि	सयोः	सेषु

एवं स्मृतेः इत्यादयः ॥

125. ऐकारान्तः पुंलिङ्गः रैशब्दः (Wealth)

राः	रायौ	रायः
हे राः	हे रायौ	हे रायः
रायम्	रायौ	रायः
राया	राभ्याम्	राभिः
राये	राभ्याम्	राभ्यः
~~~~~~

~~~~~~

रायः	राभ्याम्	राभ्यः
रायः	रायोः	रायाम्
रायि	रायोः	रासु

126. औकारान्तः पुंलिङ्गः ग्लौशब्दः (The Moon)

ग्लौः	ग्लावौ	ग्लावः
हे ग्लौः	हे ग्लावौ	ग्लावः
ग्लावम्	ग्लावौ	ग्लावः
ग्लावा	ग्लौभ्याम्	ग्लौभिः
ग्लावे	ग्लौभ्याम्	ग्लौभ्यः
ग्लावः	ग्लौभ्याम्	ग्लौभ्यः
ग्लावः	ग्लावोः	ग्लावाम्
ग्लावि	ग्लावोः	ग्लौषु

एवं सुनौः इत्यादयः ॥

॥ इत्यजन्तपुंलिङ्गविशेषशब्दाः ॥

****
~~~~~~

~~~~~~

अजन्तस्त्रीलिङ्गविशेषशब्दाः

(अम्बा, अक्का, अल्ला एते मातृवाचकाः)

127. आकारान्तः स्त्रीलिङ्गोऽम्बाशब्दः (Mother)

(रमाशब्दवत् । सम्बुद्धौ विशेषः)

अम्बा	अम्बे	अम्बाः
हे अम्ब	हे अम्बे	हे अम्बाः
अम्बाम्	अम्बे	अम्बाः
अम्बया	अम्बाभ्याम्	अम्बाभिः
अम्बायै	अम्बाभ्याम्	अम्बाभ्यः
अम्बायाः	अम्बाभ्याम्	अम्बाभ्यः
अम्बायाः	अम्बयोः	अम्बानाम्
अम्बायाम्	अम्बयोः	अम्बासु

128. आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः द्वितीयाशब्दः (Second)

(रमाशब्दवद्रूपम् चतुर्थीमारभ्य विशेषः)

द्वितीया	द्वितीये	द्वितीयाः
हे द्वितीये	हे द्वितीये	हे द्वितीयाः
~~~~~~

द्वितीयाम्	द्वितीये	द्वितीयाः
द्वितीयया	द्वितीयाभ्याम्	द्वितीयाभिः
द्वितीयस्यै, द्वितीयायै	द्वितीयाभ्याम्	द्वितीयाभ्यः
द्वितीयस्याः, द्वितीयायाः	द्वितीयाभ्याम्	द्वितीयाभ्यः
द्वितीयस्याः, द्वितीयायाः	द्वितीययोः	द्वितीयानाम्
द्वितीयस्याम्, द्वितीयायाम्	द्वितीययोः	द्वितीयासु

एवं तृतीया ॥

129. आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः जराशब्दः (Sick)

जरा	जरे, जरसौ	जराः, जरसः
हे जरे	हे जरे, हे जरसौ	हे जराः, हे जरसः
जराम्, जरसम्	जरे, जरसौ	जराः, जरसः

जरया, जरसा	जराभ्याम्	जराभिः
जरायै, जरसे	जराभ्याम्	जराभ्यः
जरायाः, जरसः	जराभ्याम्	जराभ्यः
जरायाः, जरसः	जरयोः, जरसोः	जराणाम्, जरसाम्
जरायाम्, जरसि	जरयोः, जरसोः	जरासु

130. इकारान्तः स्त्रीलिङ्गः त्रिशब्दः (Three)

(नित्यबहुवचनान्तः)

तिस्रः, तिस्रः, तिसृभिः, तिसृभ्यः, तिसृभ्यः, तिसृणाम्, तिसृषु

131. ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गः सखीशब्दः (Friend)

सखी	सख्यौ	सख्यः
हे सखि	हे सख्यौ	हे सख्यः
सखीम्	सख्यौ	सखीः
सख्या	सखीभ्याम्	सखीभिः
सख्यै	सखीभ्याम्	सखीभ्यः
सख्याः	सखीभ्याम्	सखीभ्यः

सख्याः	सख्योः	सखीनाम्
सख्याम्	सख्योः	सखीषु

एवं पत्नी इत्यादयः ॥

132. ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गः स्त्रीशब्दः (Woman)

स्त्री	स्त्रियौ	स्त्रियः
हे स्त्रि	हे स्त्रियौ	हे स्त्रियः
स्त्रियम्, स्त्रीम्	स्त्रियौ	स्त्रियः, स्त्रीः
स्त्रिया	स्त्रीभ्याम्	स्त्रीभिः
स्त्रियै	स्त्रीभ्याम्	स्त्रीभ्यः
स्त्रियाः	स्त्रीभ्याम्	स्त्रीभ्यः
स्त्रियाः	स्त्रियोः	स्त्रीणाम्
स्त्रियाम्	स्त्रियोः	स्त्रीषु

133. ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गः श्रीशब्दः (Lakshmi)

श्रीः	श्रियौ	श्रियः
हे श्रीः	हे श्रियौ	हे श्रियः
श्रियम्	श्रियौ	श्रियः

श्रिया	श्रीभ्याम्	श्रीभिः
श्रियै, श्रिये	श्रीभ्याम्	श्रीभ्यः
श्रियाः, श्रियः	श्रीभ्याम्	श्रीभ्यः
श्रियाः, श्रियः	श्रियोः	श्रीणाम्, श्रियाम्
श्रियाम्, श्रियि	श्रियोः	श्रीषु

एवं धीः इत्यादयोऽभाषितपुंस्काः ॥

(प्रधीः, सुधीः इत्यादयः ॥ भाषितपुंस्कास्तु पुंवत्)

134. ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गः लक्ष्मीशब्दः (Lakshmi)

लक्ष्मीः	लक्ष्म्यौ	लक्ष्म्यः
हे लक्ष्मि	हे लक्ष्म्यौ	हे लक्ष्म्यः
लक्ष्मीम्	लक्ष्म्यौ	लक्ष्मीः
लक्ष्म्या	लक्ष्मीभ्याम्	लक्ष्मीभिः
लक्ष्म्यै	लक्ष्मीभ्याम्	लक्ष्मीभ्यः
लक्ष्म्याः	लक्ष्मीभ्याम्	लक्ष्मीभ्यः
लक्ष्म्याः	लक्ष्म्योः	लक्ष्मीनाम्
लक्ष्म्याम्	लक्ष्म्योः	लक्ष्मीषु

135. उकारान्तः स्त्रीलिङ्गः क्रोष्टुशब्दः (A female Jackal)

(स्त्रीलिङ्गे गौरीशब्दवद्रूपम्)

क्रोष्ट्री	क्रोष्ट्र्यौ	क्रोष्ट्र्यः
हे क्रोष्ट्रि	हे क्रोष्ट्र्यौ	हे क्रोष्ट्र्यः
क्रोष्ट्रीम्	क्रोष्ट्र्यौ	क्रोष्ट्रीः
क्रोष्ट्र्या	क्रोष्ट्रीभ्याम्	क्रोष्ट्रीभिः
क्रोष्ट्र्यै	क्रोष्ट्रीभ्याम्	क्रोष्ट्रीभ्यः
क्रोष्ट्र्याः	क्रोष्ट्रीभ्याम्	क्रोष्ट्रीभ्यः
क्रोष्ट्र्याः	क्रोष्ट्र्योः	क्रोष्ट्रीणाम्
क्रोष्ट्र्याम्	क्रोष्ट्र्योः	क्रोष्ट्रीषु

खलपूः, स्वयम्भूः, आत्मभूः इत्यादयो भाषितपुंस्काः ।

अतः पुंवत् ॥

136. ऊकारान्तः स्त्रीलिङ्गः वर्षाभूशब्दः

वर्षाभूः	वर्षाभ्वौ	वर्षाभ्वः
हे वर्षाभूः	हे वर्षाभ्वौ	हे वर्षाभ्वः
वर्षाभूम्	वर्षाभ्वौ	वर्षाभून्

वर्षाभ्वा	वर्षाभूभ्याम्	वर्षाभूभिः
वर्षाभ्वे	वर्षाभूभ्याम्	वर्षाभूभ्यः
वर्षाभ्वः	वर्षाभूभ्याम्	वर्षाभूभ्यः
वर्षाभ्वः	वर्षाभ्वोः	वर्षाभ्वाम्
वर्षाभ्विः	वर्षाभ्वोः	वर्षाभूषु

एवं पुनर्भूः इत्यादयः ॥

137. ऊकारान्तः स्त्रीलिङ्गः भ्रूशब्दः (Eyebrow)

भ्रूः	भ्रुवौ	भ्रुवः
हे भ्रूः	हे भ्रुवौ	हे भ्रुवः
भ्रुवम्	भ्रुवौ	भ्रुवः
भ्रुवा	भ्रूभ्याम्	भ्रूभिः
भ्रुवै, भ्रुवे	भ्रूभ्याम्	भ्रूभ्यः
भ्रुवाः, भ्रुवः	भ्रूभ्याम्	भ्रूभ्यः
भ्रुवाः, भ्रुवः	भ्रुवोः	भ्रूणाम्, भ्रुवाम्
भ्रुवाम्, भ्रुवि	भ्रुवोः	भ्रूषु

एवं सुभ्रूः इत्यादयोऽभाषितपुंस्काः ॥

~~~~~~

पुंलिङ्गे ऋकारान्ताः स्त्रीलिङ्गे प्रायेण ईकारान्ता भवन्ति ।

गन्त्री, कर्त्री, पक्त्री, वक्त्री इत्यादयो गौरीवत् ॥

138. ऋकारान्तः स्त्रीलिङ्गः स्वसृशब्दः (Sister)

स्वसा	स्वसारौ	स्वसारः
हे स्वसः	हे स्वसारौ	हे स्वसारः
स्वसारम्	स्वसारौ	स्वसॄः
स्वस्रा	स्वसृभ्याम्	स्वसृभिः
स्वस्रे	स्वसृभ्याम्	स्वसृभ्यः
स्वसुः	स्वसृभ्याम्	स्वसृभ्यः
स्वसुः	स्वस्रोः	स्वसॄणाम्
स्वसरि	स्वस्रोः	स्वसृषु

नेः पुंवत् ॥ द्यौः गोवत् ॥ राः पुंवत् ॥ नौः ग्लौवत् ॥

॥ इत्यजन्तस्त्रीलिङ्गविशेषशब्दाः ॥

****
~~~~~~

अजन्तनपुंसकलिङ्गविशेषशब्दाः

139. अकारान्तः नपुंसकलिङ्ग अजरशब्दः (God)

अजरम्	अजरे, अजरसी	अजराणि,अजरांसि
हे अजर	हे अजरे, हे अजरसी	हे अजराणि, हे अजरांसि
अजरम्, अजरसम्	अजरे, अजरसी	अजराणि, अजरांसि
अजरेण, अजरसा	अजराभ्याम्	अजरैः
अजराय, अजरसे	अजराभ्याम्	अजरेभ्यः
अजरात्, अजरसः	अजराभ्याम्	अजरेभ्यः
अजरस्य, अजरसः	अजरयोः, अजरसोः	अजराणाम्, अजरसाम्
अजरे, अजरसि	अजरयोः, अजरसोः	अजरेषु

हृच्छब्दो निरूपित एव ॥

(उदकार्थक उदन्-शब्दः,आस्यार्थकोऽसन्-शब्दश्च नामन्-शब्दवत्)

~~~~~~

140. अकारान्तः नपुंसकलिङ्गः विश्वपशब्दः

(पुंलिङ्ग आकारान्ताः प्रायेण क्लीबे ह्रस्वान्ता भवन्ति)

विश्वपम्	विश्वपे	विश्वपानि
हे विश्वप	हे विश्वपे	हे विश्वपानि
विश्वपम्	विश्वपे	विश्वपानि
विश्वपेन	विश्वपाभ्याम्	विश्वपाभिः
विश्वपाय	विश्वपाभ्याम्	विश्वपाभ्यः
विश्वपात्	विश्वपाभ्याम्	विश्वपाभ्यः
विश्वपस्य	विश्वपयोः	विश्वपानाम्
विश्वपे	विश्वपयोः	विश्वपेषु

141. इकारान्तः नपुंसकलिङ्गः दधिशब्दः (Curd)

दधि	दधिनी	दधीनि
हे दधे, ह दधि	हे दधिनी	हे दधीनि
दधि	दधिनी	दधीनि
दध्ना	दधिभ्याम्	दधिभिः
दध्ने	दधिभ्याम्	दधिभ्यः
दध्नः	दधिभ्याम्	दधिभ्यः
~~~~~~

दध्नः	दध्नोः	दध्नाम्
दध्नि, दधनि	दध्नोः	दधिषु

एवम् अस्थि, सक्थि, अक्षि इत्यादयः ॥

142. इकारान्तनपुंसकलिङ्गत्रिशब्दः (नित्यबहुवचनान्तः) (Three)

त्रीणि, त्रीणि, त्रिभिः, त्रिभ्यः, त्रिभ्यः, त्रयाणाम्, त्रिषु

143. इकारान्तः नपुंसकलिङ्गः प्ररिशब्दः (Abundant Wealth)

प्ररि	प्ररिणी	प्रीणि
हे प्ररि	हे प्ररिणी	हे प्रीणि
प्ररि	प्ररिणी	प्रीणि
प्ररिणा	प्रराभ्याम्	प्रराभिः
प्ररिणे	प्रराभ्याम्	प्रराभ्यः
प्ररिणः	प्रराभ्याम्	प्रराभ्यः
प्ररिणः	प्ररिणोः	प्रीणाम्
प्ररिणि	प्ररिणोः	प्ररासु

144. इकारान्तः नपुंसकलिङ्गः प्रधिशब्दः भाषितपुंस्कः (Genius)

प्रधि	प्रधिनी	प्रधीनि

हे प्रधे, हे प्रधि	हे प्रधिनी	हे प्रधीनि
प्रधि	प्रधिनी	प्रधीनि
प्रध्या, प्रधिना	प्रधिभ्याम्	प्रधिभिः
प्रध्ये, प्रधिने	प्रधिभ्याम्	प्रधिभ्यः
प्रध्यः, प्रधिनः	प्रधिभ्याम्	प्रधिभ्यः
प्रध्यः, प्रधिनः	प्रध्योः, प्रधिनोः	प्रध्याम्, प्रधिनाम्
प्रध्यि, प्रधिनि	प्रध्योः, प्रधिनोः	प्रधीषु

145. ईकारान्तः नपुंसकलिङ्गः सुधीशब्दः भाषितपुंस्कः (Wise)

सुधि	सुधिनी	सुधीनि
हे सुधी, हे सुधे	हे सुधिनी	हे सुधीनि
सुधि	सुधिनी	सुधीनि
सुधिया, सुधिना	सुधिभ्याम्	सुधिभिः
सुधिये, सुधिने	सुधिभ्याम्	सुधिभ्यः
सुधियः, सुधिनः	सुधिभ्याम्	सुधिभ्यः
सुधियः, सुधिनः	सुधियोः, सुधिनोः	सुधियाम्, सुधिनाम्

~~~~~~

सुधियि, सुधिनि	सुधियोः, सुधिनोः	सुधिषु

(चित्रगु, प्रद्यु, सुनु इत्यादयो मधुशब्दवद्रूपाणि)

॥ इत्यजन्तनपुंसकलिङ्गविशेषशब्दः ॥

****
~~~~~~

हलन्तपुंलिङ्गविशेषशब्दाः

146. चकारान्तः पुंलिङ्गः प्राक्छब्दः (Former)

प्राङ्	प्राञ्चौ	प्राञ्चः
हे प्राङ्	हे प्राञ्चौ	हे प्राञ्चः
प्राञ्चम्	प्राञ्चौ	प्राचः
प्राचा	प्राग्भ्याम्	प्राग्भिः
प्राचे	प्राग्भ्याम्	प्राग्भ्यः
प्राचः	प्राग्भ्याम्	प्राग्भ्यः
प्राचः	प्राचोः	प्राचाम्
प्राचि	प्राचोः	प्राक्षु

एवं पराङ्, अपाङ् इत्यादयः ॥

147. चकारान्तः पुंलिङ्गः प्रत्यक्छब्दः (Subsequent)

प्रत्यङ्	प्रत्यञ्चौ	प्रत्यञ्चः
हे प्रत्यङ्	हे प्रत्यञ्चौ	हे प्रत्यञ्चः
प्रत्यञ्चम्	प्रत्यञ्चौ	प्रतीचः
प्रतीचा	प्रत्यग्भ्याम्	प्रत्यग्भिः

प्रतीचे	प्रत्यग्भ्याम्	प्रत्यग्भ्यः
प्रतीचः	प्रत्यग्भ्याम्	प्रत्यग्भ्यः
प्रतीचः	प्रत्यचोः	प्रतीचाम्
प्रतीचि	प्रतीचोः	प्रत्यक्षु

एवं सम्यङ्, न्यङ्, सध्र्यङ्, विष्वद्र्यङ्, देवद्र्यङ् इत्यादयः ॥

148. चकारान्तः पुंलिङ्गोऽन्वक्छब्दः (Follower)

अन्वङ्	अन्वञ्चौ	अन्वञ्चः
हे अन्वङ्	हे अन्वञ्चौ	हे अन्वञ्चः
अन्वञ्चम्	अन्वञ्चौ	अनूचः
अनूचा	अन्वग्भ्याम्	अन्वग्भिः
अनूचे	अन्वग्भ्याम्	अन्वग्भ्यः
अनूचः	अन्वग्भ्याम्	अन्वग्भ्यः
अनूचः	अनूचोः	अनूचाम्
अनूचि	अनूचोः	अन्वक्षु

149. चकारान्तः पुंलिङ्ग उदक्छब्दः (Northern)

उदङ्	उदञ्चौ	उदञ्चः
हे उदङ्	हे उदञ्चौ	हे उदञ्चः

उदञ्चम्	उदञ्चौ	उदीचः
उदीचा	उदग्भ्याम्	उदग्भिः
उदीचे	उदग्भ्याम्	उदग्भ्यः
उदीचः	उदग्भ्याम्	उदग्भ्यः
उदीचः	उदीचोः	उदीचाम्
उदीचि	उदीचोः	उदक्षु

150. चकारान्तः पुंलिङ्गस्तिर्यक्छब्दः (Obliquely)

तिर्यङ्	तिर्यञ्चौ	तिर्यञ्चः
हे तिर्यङ्	हे तिर्यञ्चौ	हे तिर्यञ्चः
तिर्यञ्चम्	तिर्यञ्चौ	तिरश्चः
तिरश्चा	तिर्यग्भ्याम्	तिर्यग्भिः
तिरश्चे	तिर्यग्भ्याम्	तिर्यग्भ्यः
तिरश्चः	तिर्यग्भ्याम्	तिर्यग्भ्यः
तिरश्चः	तिरश्चोः	तिरश्चाम्
तिरश्चि	तिरश्चोः	तिर्यक्षु

~~~~~~

151. चकारान्तः पुंलिङ्गः प्राञ्छब्दः (पूजार्थकाञ्चुधात्वन्तत्वे) (East)

प्राङ्	प्राञ्चौ	प्राञ्चः
हे प्राङ्	हे प्राञ्चौ	हे प्राञ्चः
प्राञ्चम्	प्राञ्चौ	प्राञ्चः
प्राञ्चा	प्राङ्भ्याम्	प्राङ्भिः
प्राञ्चे	प्राङ्भ्याम्	प्राङ्भ्यः
प्राञ्चः	प्राङ्भ्याम्	प्राङ्भ्यः
प्राञ्चः	प्राञ्चोः	प्राञ्चाम्
प्राञ्चि	प्राञ्चोः	प्राङ्क्षु

152. चकारान्तः पुंलिङ्गः सुवृट्छब्दः (Cutter)

सुवृट्	सुवृश्चौ	सुवृश्चः
हे सुवृट्	हे सुवृश्चौ	हे सुवृश्चः
सुवृश्चम्	सुवृश्चौ	सुवृश्चः
सुवृश्चा	सुवृड्भ्याम्	सुवृड्भिः
सुवृश्चे	सुवृड्भ्याम्	सुवृड्भ्यः
सुवृश्चः	सुवृड्भ्याम्	सुवृड्भ्यः
~~~~~~

सुवृश्चः	सुवृश्चोः	सुवृश्चाम्
सुवृश्चि	सुवृश्चोः	सुवृड्क्षु

153. छकारान्तः पुंलिङ्गः प्राड्शब्दः (One who asks)

प्राट्	प्राच्छौ	प्राच्छः
हे प्राट्	हे प्राच्छौ	हे प्राच्छः
प्राच्छम्	प्राच्छौ	प्राच्छः
प्राच्छा	प्राड्भ्याम्	प्राड्भिः
प्राच्छे	प्राड्भ्याम्	प्राड्भ्यः
प्राच्छः	प्राड्भ्याम्	प्राड्भ्यः
प्राच्छः	प्राच्छोः	प्राच्छाम्
प्राच्छि	प्राच्छोः	प्राट्सु

154. जकारान्तः पुंलिङ्गः राड्शब्दः (King)

राट्	राजौ	राजः
हे राट्	राजौ	राजः
राजम्	राजौ	राजः
राजा	राड्भ्याम्	राड्भिः

राजे	राड्भ्याम्	राड्भ्यः
राजः	राड्भ्याम्	राड्भ्यः
राजः	राजोः	राजाम्
राजि	राजोः	राड्षु

एवं विश्वसृट्, परिवृट्, देवेट्, सृज-मृज-यजधातुनिष्पन्नाः, परिव्राट् च ॥

155. जकारान्तः पुंलिङ्गः भृड्शब्दः (Cook)

भृट्	भृज्जौ	भृज्जः
हे भृट्	हे भृज्जौ	हे भृज्जः
भृज्जम्	भृज्जौ	भृज्जः
भृज्जा	भृड्भ्याम्	भृड्भिः
भृज्जे	भृड्भ्याम्	भृड्भ्यः
भृज्जः	भृड्भ्याम्	भृड्भ्यः
भृज्जः	भृज्जोः	भृज्जाम्
भृज्जि	भृज्जोः	भृड्षु

156. जकारान्तः पुंलिङ्गः विभ्राड्शब्दः (One who shines)

विभ्राक्, विभ्राट्	विभ्राजौ	विभ्राजः

हे विभ्राक्, हे विभ्राट्	हे विभ्राजौ	हे विभ्राजः
विभ्राजम्	विभ्राजौ	विभ्राजः
विभ्राजा	विभ्राग्भ्याम्, विभ्राड्भ्याम्	विभ्राग्भिः, विभ्राड्भिः
विभ्राजे	विभ्राग्भ्याम्, विभ्राड्याम्	विभ्राग्भ्यः, विभ्राड्भ्यः
विभ्राजः	विभ्राग्भ्याम्, विभ्राड्भ्याम्	विभ्राभ्यः, विभ्राड्भ्यः
विभ्राजः	विभ्राजोः	विभ्राजाम्
विभ्राजि	विभ्राजोः	विभ्राक्षु, विभ्राट्सु

157. जकारान्तः पुंलिङ्गः युक्छब्दः (One who joins)

(समाधात्रर्थको भिषक्छब्दवद्रूपम्)

युक्, युज्	युजौ, युञ्जौ	युजः, युञ्जः
हे युक्, हे युज्	हे युजौ, हे युञ्जौ	हे युजः, हे युञ्जः
युजम्, युञ्जम्	युजौ, युञ्जौ	युजः

युजा	युग्भ्याम्	युग्भिः
युजे	युग्भ्याम्	युग्भ्यः
युजः	युग्भ्याम्	युग्भ्यः
युजः	युजोः	युजाम्
युजि	युजोः	युक्षु

158. णकारान्तः पुंलिङ्गः सुगण्-शब्दः (Good Calculator)

सुगण्	सुगणौ	सुगणः
हे सुगण्	हे सुगणौ	हे सुगणः
सुगणम्	सुगणौ	सुगणः
सुगणा	सुगण्भ्याम्	सुगण्भिः
सुगणे	सुगण्भ्याम्	सुगण्भ्यः
सुगणः	सुगण्भ्याम्	सुगण्भ्यः
सुगणः	सुगणोः	सुगणाम्
सुगणि	सुगणोः	सुगण्सु

159. णकारान्तः पुंलिङ्गः ऋभुक्षन्-शब्दः (Indra)

ऋभुक्षा	ऋभुक्षाणौ	ऋभुक्षाणः

हे ऋभुक्षाः	हे ऋभुक्षाणौ	हे ऋभुक्षाणः
ऋभुक्षाणम्	ऋभुक्षाणौ	ऋभुक्षः
ऋभुक्षा	ऋभुक्षिभ्याम्	ऋभुक्षिभिः
ऋभुक्षे	ऋभुक्षिभ्याम्	ऋभुक्षिभ्यः
ऋभुक्षः	ऋभुक्षिभ्याम्	ऋभुक्षिभ्यः
ऋभुक्षः	ऋभुक्षोः	ऋभुक्षाम्
ऋभुक्षि	ऋभुक्षोः	ऋभुक्षिषु

160. तकारान्तः पुंलिङ्गः पच्छब्दः (Leg)

पत्	पदौ	पदः
हे पत्	हे पदौ	हे पदः
पदम्	पदौ	पदः
पदा	पद्भ्याम्	पद्भिः
पदे	पद्भ्याम्	पद्भ्यः
पदः	पद्भ्याम्	पद्भ्यः
पदः	पदोः	पदाम्
पदि	पदोः	पत्सु

161. तकारान्तः पुंलिङ्गः दच्छब्दः (Tooth)

दत्	दतौ	दतः
हे दत्	हे दतौ	हे दतः
दतम्	दतौ	दतः
दता	दद्भ्याम्	दद्भिः
दते	दद्भ्याम्	दद्भ्यः
दतः	दद्भ्याम्	दद्भ्यः
दतः	दतोः	दताम्
दति	दतोः	दत्सु

162. थकारान्तः पुंलिङ्गोऽग्निमच्छब्दः

(Producer of fire by fiction)

अग्निमत्	अग्निमथौ	अग्निमथः
हे अग्निमत्	हे अग्निमथौ	हे अग्निमथः
अग्निमथम्	अग्निमथौ	अग्निमथः
अग्निमथा	अग्निमद्भ्याम्	अग्निमद्भिः
अग्निमथे	अग्निमद्भ्याम्	अग्निमद्भ्यः
अग्निमथः	अग्निमद्भ्याम्	अग्निमद्भ्यः

अग्निमथः	अग्निमथोः	अग्निमथाम्
अग्निमथि	अग्निमथोः	अग्निमत्सु

163. धकारान्तः पुंलिङ्गः भुच्छब्दः (A Scholar)

भुत्	बुधौ	बुधः
हे भुत्	हे बुधौ	हे बुधः
बुधा	बुधौ	बुधः
बुधा	भुद्भ्याम्	भुद्भिः
बुधे	भुद्भ्याम्	भुद्भ्यः
बुधः	भुद्भ्याम्	भुद्भ्यः
बुधः	बुधोः	बुधाम्
बुधि	बुधोः	भुत्सु

एवं मर्मवित् इत्यादयः ॥

164. नकारान्तः पुंलिङ्गः पूषन्-शब्दः (The Sun)

पूषा	पूषणौ	पूषणः
हे पूषन्	हे पूषणौ	हे पूषणः
पूषणम्	पूषणौ	पूष्णः

पुष्णा	पूषभ्याम्	पूषभिः
पूष्णे	पूषभ्याम्	पूषभ्यः
पूष्णः	पूषभ्याम्	पूषभ्यः
पूष्णः	पूष्णोः	पूष्णाम्
पूष्णि, पूषणि	पूष्णोः	पूषसु

एवं यूषन्, अर्यमन् इत्यादयः ॥

165. नकारान्तः पुंलिङ्गः वृत्रहन्-शब्दः (Indra)

वृत्रहा	वृत्रहणौ	वृत्रहणः
हे वृत्रहन्	हे वृत्रहणौ	हे वृत्रहणः
वृत्रहणम्	वृत्रहणौ	वृत्रघ्नः
वृत्रघ्ना	वृत्रहभ्याम्	वृत्रहभिः
वृत्रघ्ने	वृत्रहभ्याम्	वृत्रहभ्यः
वृत्रघ्नः	वृत्रहभ्याम्	वृत्रहभ्यः
वृत्रघ्नः	वृत्रघ्नोः	वृत्रघ्नाम्
वृत्रघ्नि, वृत्रहणि	वृत्रघ्नोः	वृत्रहसु

एवं ब्रह्महा, भ्रूणहा इत्यादयो हनन्ताः ॥

166. नकारान्तः पुंलिङ्गः श्वन्-शब्दः (Dog)

श्वा	श्वानौ	श्वानः
हे श्वन्	हे श्वानौ	हे श्वानः
श्वानम्	श्वानौ	शुनः
शुना	श्वभ्याम्	श्वभिः
शुने	श्वभ्याम्	श्वभ्यः
शुनः	श्वभ्याम्	श्वभ्यः
शुनः	शुनोः	शुनाम्
शुनि	शुनोः	श्वसु

167. नकारान्तः पुंलिङ्गः युवन्-शब्दः (Youth)

युवा	युवानौ	युवानः
हे युवन्	हे युवानौ	हे युवानः
युवानम्	युवानौ	यूनः
यूना	युवभ्याम्	युवभिः
यूने	युवभ्याम्	युवभ्यः
यूनः	युवभ्याम्	युवभ्यः
यूनः	यूनोः	यूनाम्

यूनि	यूनोः	युवसु

168. नकारान्तः पुंलिङ्गः मघवच्छब्दः (Indra)

मघवा	मघवानौ	मघवानः
हे मघवन्	हे मघवानौ	हे मघवानः
मघवानम्	मघवानौ	मघोनः
मघोना	मघवभ्याम्	मघवभिः
मघोने	मघवभ्याम्	मघवभ्यः
मघोनः	मघवभ्याम्	मघवभ्यः
मघोनः	मघोनोः	मघोनाम्,
मघोनि	मघोनोः	मघवसु

तकारान्तस्यु मघवच्छब्दः धीमच्छब्दवद्रूपम् ॥

169. नकारान्तः पुंलिङ्गोऽर्वन्-शब्दः (Horse)

अर्वा	अर्वन्तौ	अर्वन्तः
हे अर्वन्	हे अर्वन्तौ	हे अर्वन्तः
अर्वन्तम्	अर्वन्तौ	अर्वतः
अर्वता	अर्वद्भ्याम्	अर्वद्भिः

अर्वते	अर्वद्भ्याम्	अर्वद्भ्यः
अर्वतः	अर्वद्भ्याम्	अर्वद्भ्यः
अर्वतः	अर्वतोः	अर्वताम्
अर्वति	अर्वतोः	अर्वत्सु

170. नकारान्तः पुंलिङ्गः पथिन्-शब्दः (Path)

पन्थाः	पन्थानौ	पन्थानः
हे पन्थाः	हे पन्थानौ	हे पन्थानः
पन्थानम्	पन्थानौ	पथः
पथा	पथिभ्याम्	पथिभिः
पथे	पथिभ्याम्	पथिभ्यः
पथः	पथिभ्याम्	पथिभ्यः
पथः	पथोः	पथाम्
पथि	पथोः	पथिषु

एवं मन्थाः ॥

171. नकारान्तः पुंलिङ्गः पञ्चन्-शब्दः (नित्यबहुवचनान्तः) (Five)

पञ्च, पञ्च, पञ्चभिः, पञ्चभ्यः, पञ्चभ्यः, पञ्चानाम्, पञ्चसु

एवं सप्त, नव, दश ॥

~~~~~~

172. नकारान्तः पुंलिङ्गोऽष्टन् शब्दः (नित्यबहुवचनान्तः) (Eight)

अष्टौ/अष्ट, अष्टौ/अष्ट, अष्टाभिः/अष्टभिः, अष्टाभ्यः/अष्टभ्यः,

अष्टाभ्यः/अष्टभ्यः, अष्टानाम्, अष्टासु/अष्टसु

173. रेफान्तः पुंलिङ्गश्चतुर्शब्दः (नित्यबहुवचनान्तः) (Four)

चत्वारः, चतुरः, चतुर्भिः, चतुर्भ्यः, चतुर्भ्यः, चतुर्णाम्, चतुर्षु

174. षकारान्तः पुंलिङ्गः षट्शब्दः (नित्यबहुवचनान्तः) (Six)

षट्, षट्, षड्भिः, षड्भ्यः, षड्भ्यः, षण्णाम्, षट्सु

175. सकारान्तः पुंलिङ्गः मास्शब्दः (A month)

माः	मासौ	मासः
हे माः	हे मासौ	हे मासः
मासम्	मासौ	मासः
मासा	माभ्याम्	माभिः
मासे	माभ्याम्	माभ्यः
मासः	माभ्याम्	माभ्यः
मासः	मासोः	मासाम्
मासि	मासोः	मास्सु
~~~~~~

176. सकारान्तः पुंलिङ्गः दोश्शब्दः (Shoulder)

दोः	दोषौ	दोषः
हे दोः	हे दोषौ	हे दोषः
दोषम्	दोषौ	दोषः
दोषा, दोष्णा	दोर्भ्याम्, दोषभ्याम्	दोर्भिः, दोषभिः
दोषे, दोष्णे	दोर्भ्याम्, दोषभ्याम्	दोर्भ्यः, दोषभ्यः
दोषः, दोष्णः	दोर्भ्याम्, दोषभ्याम्	दोर्भ्यः, दोषभ्यः
दोषः, दोष्णः	दोषोः, दोष्णोः	दोषाम्, दोष्णाम्
दोषि, दोष्णि, दोषणि	दोषोः, दोष्णोः	दोष्षु, दोषसु

एतदर्थक एव दोषन्-शब्दः राजन्-शब्दवद्रूपम्

177. सकारान्तः पुंलिङ्गः पुंश्शब्दः (Man)

पुमान्	पुमांसौ	पुमांसः
हे पुमान्	हे पुमांसौ	हे पुमांसः
पुमांसम्	पुमांसौ	पुंसः
पुंसा	पुम्भ्याम्	पुम्भिः
पुंसे	पुम्भ्याम्	पुम्भ्यः
पुंसः	पुम्भ्याम्	पुम्भ्यः
पुंसः	पुंसोः	पुंसाम्
पुंसि	पुंसोः	पुंसु

178. सकारान्तः पुंलिङ्गः उशनश्शब्दः (Shukra)

उशनाः	उशनसौ	उशनसः
हे उशनः, हे उशनन्, हे उशन	हे उशनसौ	हे उशनसः
उशनसम्	उशनसौ	उशनसः
उशनसा	उशनोभ्याम्	उशनोभिः
उशनसे	उशनोभ्याम्	उशनोभ्यः

उशनसः	उशनोभ्याम्	उशनोभ्यः
उशनसः	उशनसोः	उशनसाम्
उशनसि	उशनसोः	उशनस्सु

179. सकारान्तः पुंलिङ्गोऽनेहश्शब्दः (Time)

अनेहा	अनेहसौ	अनेहसः
हे अनेहः	हे अनेहसौ	हे अनेहसः
अनेहसम्	अनेहसौ	अनेहसः
अनेहसा	अनेहोभ्याम्	अनेहोभिः
अनेहसे	अनेहोभ्याम्	अनेहोभ्यः
अनेहसः	अनेहोभ्याम्	अनेहोभ्यः
अनेहसः	अनेहसोः	अनेहसाम्
अनेहसि	अनेहसोः	अनेहस्सु

एवं पुरुदंसा ॥

180. हकारान्तः पुंलिङ्गः धुक्छब्दः (Milker)

धुक्	दुहौ	दुहः
हे धुक्	हे दुहौ	हे दुहः

दुहम्	दुहौ	दुहः
दुहा	धुग्भ्याम्	धुग्भिः
दुहे	धुग्भ्याम्	धुग्भ्यः
दुहः	धुग्भ्याम्	धुग्भ्यः
दुहः	दुहोः	दुहाम्
दुहि	दुहोः	धुक्षु

181. हकारान्तः पुंलिङ्गः विश्ववाट्शब्दः (Protector of Universe)

विश्ववाट्	विश्ववाहौ	विश्ववाहः
हे विश्ववाट्	हे विश्ववाहौ	हे विश्ववाहः
विश्ववाहम्	विश्ववाहौ	विश्वौहः
वीश्वौहा	विश्ववाड्भ्याम्	विश्ववाड्भिः
विश्वौहे	विश्ववाड्भ्याम्	विश्ववाड्भ्यः
विश्वौहः	विश्ववाड्भ्याम्	विश्ववाड्भ्यः
विश्वौहः	विश्वौहोः	विश्वौहाम्
विश्वौहि	विश्वौहोः	विश्ववाट्सु

एवं षष्ठवाट्, राजवाट् इत्यादयः ॥

182. हकारान्तः पुंलिङ्गस्तुराषाड्छब्दः (Indra)

तुराषाट्	तुरासाहौ	तुरासाहः
हे तुराषाट्	हे तुरासाहौ	हे तुरासाहः
तुरासाहम्	तुरासाहौ	तुरासाहः
तुरासाहा	तुराषाड्भ्याम्	तुराषाड्भिः
तुरासाहे	तुराषाड्भ्याम्	तुराषाड्भ्यः
तुरासाहः	तुराषाड्भ्याम्	तुराषाड्भ्यः
तुरासाहः	तुरासाहोः	तुरासाहाम्
तुरासाहि	तुरासाहोः	तुराषाड्सु

183. हकारान्तः पुंलिङ्गोऽनडुच्छब्दः (Bull)

अनड्वान्	अनड्वाहौ	अनड्वाहः
हे अनड्वन्	हे अनड्वाहौ	हे अनड्वाहः
अनड्वाहम्	अनड्वाहौ	अनडुहः
अनडुहा	अनडुद्भ्याम्	अनडुद्भिः
अनडुहे	अनडुद्भ्याम्	अनडुद्भ्यः
अनडुहः	अनडुद्भ्याम्	अनडुद्भ्यः

अनडुहः	अनडुहोः	अनडुहाम्
अनडुहि	अनडुहोः	अनडुत्सु

॥ इति हलन्तपुंलिङ्गविशेषशब्दाः ॥

****

हलन्तस्त्रीलिङ्गविशेषशब्दाः

प्राची, प्रतीची, उदीची, अनूची, विष्वध्रीची, देवध्रीची, सर्वध्रीची,

'तिरश्च' इत्यकारेणाञ्चुधात्वन्ताः ईकारान्ताः

गौरीशब्दवद्रूपं लभन्ते ॥

पञ्च, षट्, सप्त, अष्टौ, नव, दश इत्येते शब्दाः

लिङ्गत्रयेऽपि सरूपाः ॥

184. टकारान्तः स्त्रीलिङ्गः निट्शब्दः (Darkness)

(निशार्थकोऽयं विट्शब्दवद्रूपम्)

निट्	निशौ	निशः
हे निट्	हे निशौ	हे निशः
निशम्	निशौ	निशः
निशा	निड्भ्याम्	निड्भिः
निशे	निड्भ्याम्	निड्भ्यः
निशः	निड्भ्याम्	निड्भ्यः
निशः	निशोः	निशाम्
निशि	निशोः	निट्सु

~~~~~~

185. तकारान्तः स्त्रीलिङ्गः पृच्छब्दः (Battle)

(पृतनार्थकोऽयं मरुच्छब्दवद्रूपम्)

पृत्	पृतौ	पृतः
हे पृत्	हे पृतौ	हे पृतः
पृतम्	पृतौ	पृतः
पृता	पृद्भ्याम्	पृद्भिः
पृते	पृद्भ्याम्	पृद्भ्यः
पृतः	पृद्भ्याम्	पृद्भ्यः
पृतः	पृतोः	पृताम्
पृति	पृतोः	पृत्सु

186. पकारान्तः स्त्रीलिङ्गोऽप्छब्दः (नित्यबहुवचनान्तः) (Water)

आपः, अपः, अद्भिः, अद्भ्यः, अद्भ्यः, अपाम्, अप्सु

187. रेफान्तः स्त्रीलिङ्गश्चतुर्शब्दः (नित्यबहुवचनान्तः) (Four)

चतस्रः, चतस्रः, चतसृभिः, चतसृभ्यः, चतसृभ्यः,

चतसृणाम्, चतसृषु
~~~~~~

~~~~~~

188. षकारान्तः स्त्रीलिङ्गस्सजूश्शब्दः (Obtained along with)

सजूः	सजुषौ	सजुषः
हे सजूः	हे सजुषौ	हे सजुषः
सजुषम्	सजुषौ	सजुषः
सजुषा	सजूर्भ्याम्	सजूर्भिः
सजुषे	सजूर्भ्याम्	सजूर्भ्यः
सजुषः	सजूर्भ्याम्	सजूर्भ्यः
सजुषः	सजुषोः	सजुषाम्
सजुषि	सजुषोः	सजूष्षु

189. सकारान्तः स्त्रीलिङ्गः आशीश्शब्दः (Benediction)

आशीः	आशिषौ	आशिषः
हे आशीः	हे आशिषौ	हे आशिषः
आशिषम्	आशिषौ	आशिषः
आशिषा	आशीर्भ्याम्	आशीर्भिः
आशिषे	आशीर्भ्याम्	आशीर्भ्यः
आशिषः	आशीर्भ्याम्	आशीर्भ्यः
~~~~~~

आशिषः	आशिषोः	आशिषाम्
आशिषि	आशिषोः	आशीष्षु

190. सकारान्तः स्त्रीलिङ्गः नाश्शब्दः (Nose)

(नासिकार्थकोऽयं वेधश्शब्दवद्रूपम्)

नाः	नसौ	नसः
हे नः	हे नसौ	हे नसः
नसम्	नसौ	नसः
नसा	नोभ्याम्	नोभिः
नसे	नोभ्याम्	नोभ्यः
नसः	नोभ्याम्	नोभ्यः
नसः	नसोः	नसाम्
नसि	नसोः	नस्सु

191. हकारान्तः स्त्रीलिङ्ग उपानच्छब्दः (Shoe)

उपानत्	उपानहौ	उपानहः
हे उपानत्	हे उपानहौ	हे उपानहः
उपानहम्	उपानहौ	उपानहः

~~~~~~

उपानहा	उपानद्भ्याम्	उपानद्भिः
उपानहे	उपानद्भ्याम्	उपानद्भ्यः
उपानहः	उपानद्भ्याम्	उपानद्भ्यः
उपानहः	उपानहोः	उपानहाम्
उपानहि	उपानहोः	उपानत्सु

192. हकारान्तः स्त्रीलिङ्ग उष्णिक्छन्दः (Heat)

उष्णिक्	उष्णिहौ	उष्णिहः
हे उष्णिक्	हे उष्णिहौ	हे उष्णिहः
उष्णिहम्	उष्णिहौ	उष्णिहः
उष्णिहा	उष्णिग्भ्याम्	उष्णिग्भिः
उष्णिहे	उष्णिग्भ्याम्	उष्णिग्भ्यः
उष्णिहः	उष्णिग्भ्याम्	उष्णिग्भ्यः
उष्णिहः	उष्णिहोः	उष्णिहाम्
उष्णिहि	उष्णिहोः	उष्णिक्षु

॥ इति हलन्तस्त्रीलिङ्गविशेषशब्दाः ॥

****
~~~~~~

हलन्तनपुंसकलिङ्गविशेषशब्दाः

193. चकारान्तः नपुंसकलिङ्गः प्राक्छब्दः (Former)

प्राक्	प्राची	प्राञ्चि
हे प्राक्	हे प्राची	हे प्राञ्चि
प्राक्	प्राची	प्राञ्चि
प्राचा	प्राग्भ्याम्	प्राग्भिः
प्राचे	प्राग्भ्याम्	प्राग्भ्यः
प्राचः	प्राग्भ्याम्	प्राग्भ्यः
प्राचः	प्राचोः	प्राचाम्
प्राचि	प्राचोः	प्राक्षु

एवं परागादयः ॥

194. चकारान्तः नपुंसकलिङ्गः प्रत्यक्छब्दः (Subsequent)

प्रत्यक्	प्रतीची	प्रत्यञ्चि
हे प्रत्यक्	हे प्रतीचि	हे प्रत्यञ्चि
प्रत्यक्	प्रतीची	प्रत्यञ्चि
प्रत्यचा	प्रत्यग्भ्याम्	प्रत्यग्भिः

प्रत्यचे	प्रत्यग्भ्याम्	प्रत्यग्भ्यः
प्रत्यचः	प्रत्यग्भ्याम्	प्रत्यग्भ्यः
प्रत्यचः	प्रत्यचोः	प्रत्यचाम्
प्रत्यचि	प्रत्यचोः	प्रत्यक्षु

एवं सम्यगादयः ॥

195. चकारान्त नपुंसकलिङ्गोऽन्वक्छब्दः (Following)

अन्वक्	अनूची	अन्वञ्चि
हे अन्वक्	हे अनूची	हे अन्वञ्चि
अन्वक्	अनूची	अन्वञ्चि
अनूचा	अन्वग्भ्याम्	अन्वग्भिः
अनूचे	अन्वग्भ्याम्	अन्वग्भ्यः
अनूचः	अन्वग्भ्याम्	अन्वग्भ्यः
अनूचः	अनूचोः	अनूचाम्
अनूचि	अनूचोः	अन्वक्षु

196. चकारान्तः नपुंसकलिङ्ग उदक्छब्दः (Northern)

उदक्	उदीची	उदञ्चि

हे उदक्	हे उदीची	हे उदञ्चि
उदक्	उदीची	उदञ्चि
उदीचा	उदग्भ्याम्	उदग्भिः
उदीचे	उदग्भ्याम्	उदग्भ्यः
उदीचः	उदग्भ्याम्	उदग्भ्यः
उदीचः	उदीचोः	उदीचाम्
उदीचि	उदीचोः	उदक्षु

197. चकारान्तः नपुंसकलिङ्गोऽहन्-शब्दः (Day)

अहः	अह्नी, अहनी	अहानि
हे अहः	हे अह्नी, हे अहनी	हे अहानि
अहः	अह्नी, अहनी	अहानि
अह्ना	अहोभ्याम्	अहोभिः
अह्ने	अहोभ्याम्	अहोभ्यः
अह्नः	अहोभ्याम्	अहोभ्यः
अह्नः	अह्नोः	अह्नाम्
अह्नि, अहनि	अह्नोः	अहस्सु

198. नकारान्तः नपुंसकलिङ्ग असन्-शब्दः (Blood)

अस	अस्नी, असनी	असानि
हे असन्,	हे अस्नी,	हे असानि
हे अस	हे असनी	
अस	अस्नी, असनी	असानि
अस्ना	असभ्याम्	असभिः
अस्ने	असभ्याम्	असभ्यः
अस्नः	असभ्याम्	असभ्यः
अस्नः	अस्नोः	अस्नाम्
अस्नि, असनि	अस्नोः	अससु

199. नकारान्तनपुंसकलिङ्गः उदन्-शब्दः (Water)

उद	उद्नी, उदनी	उदानि
हे उदन्,	हे उद्नी,	हे उदानि
हे उद	हे उदनी	
उद	उद्नी, उदनी	उदानि
उद्ना	उदभ्याम्	उदभिः

उद्ने	उदभ्याम्	उदभ्यः
उद्नः	उदभ्याम्	उदभ्यः
उद्नः	उद्नोः	उद्नाम्
उद्नि, उदनि	उद्नोः	उदसु

200. रेफान्तनपुंसकलिङ्गः वार्शब्दः (Water)

वाः	वारी	वारि
हे वाः	हे वारी	हे वारि
वाः	वारी	वारि
वारा	वार्भ्याम्	वार्भिः
वारे	वार्भ्याम्	वार्भ्यः
वारः	वार्भ्याम्	वार्भ्यः
वारः	वारोः	वाराम्
वारि	वारोः	वार्षु

201. रेफान्तनपुंसकलिङ्गश्चतुर्शब्दः (नित्यबहुवचनान्तः) (Four)

चत्वारि, चत्वारि, चतुर्भिः, चतुर्भ्यः, चतुर्भ्यः, चतुर्णाम्, चतुर्षु

~~~~~~

202. षकारान्तः नपुंसकलिङ्गः धनुश्शब्दः (Bow)

धनुः	धनुषी	धनूंषि
हे धनुः	हे धनुषी	हे धनूंषि
धनुः	धनुषी	धनूंषि
धनुषा	धनुर्भ्याम्	धनुर्भिः
धनुषे	धनुर्भ्याम्	धनुर्भ्यः
धनुषः	धनुर्भ्याम्	धनुर्भ्यः
धनुषः	धनुषोः	धनुषाम्
धनुषि	धनुषोः	धनुष्षु

203. सकारान्तः नपुंसकलिङ्गश्शोचिश्शब्दः (Light)

शोचिः	शोचिषी	शोचींषि
हे शोचिः	हे शोचिषी	हे शोचींषि
शोचिः	शोचिषी	शोचींषि
शोचिषा	शोचिर्भ्याम्	शोचिर्भिः
शोचिषे	शोचिर्भ्याम्	शोचिर्भ्यः
शोचिषः	शोचिर्भ्याम्	शोचिर्भ्यः
शोचिषः	शोचिषोः	शोचिषाम्
~~~~~~

शोचिषि	शोचिषोः	शोचिष्षु

एवं रोचिः इत्यादयः ॥

204. सकारान्तः नपुंसकलिङ्गः मांस्शब्दः (Flesh)

मांस्	मांसी	मांसि
हे माः	हे मांसी	हे मांसि
मांस्	मांसी	मांसि
मांसा	माम्भ्याम्	माम्भिः
मांसे	माम्भ्याम्	माम्भ्यः
मांसः	माम्भ्याम्	माम्भ्यः
मांसः	मांसोः	मांसाम्
मांसि	मांसोः	मांस्सु

॥ इति हलन्तनपुंसकलिङ्गविशेषशब्दाः ॥

****

सङ्ख्यावाचकशब्दाः

संज्ञा	सङ्ख्याशब्दाः	पुंसि	स्त्रियाम्	क्लीबे
१	एक	प्रथमः	प्रथमा	प्रथमम्
२	द्वि	द्वितीयः	द्वितीया	द्वितीयम्
३	त्रि	तृतीयः	तृतीया	तृतीयम्
४	चतुर्	चतुर्थः	चतुर्थी	चतुर्थम्
५	पञ्चन्	पञ्चमः	पञ्चमी	पञ्चमम्
६	षट्	षष्ठः	षष्ठी	षष्ठम्
७	सप्तन्	सप्तमः	सप्तमी	सप्तमम्
८	अष्टन्	अष्टमः	अष्टमी	अष्टमम्
९	नवन्	नवमः	नवमी	नवमम्
१०	दशन्	दशमः	दशमी	दशमम्
११	एकादशन्	एकादशः	एकादशी	एकादशम्
१२	द्वादशन्	द्वादशः	द्वादशी	द्वादशम्

१३	त्रयोदशन्	त्रयोदशः	त्रयोदशी	त्रयोदशम्
१४	चतुर्दशन्	चतुर्दशः	चतुर्दशी	चतुर्दशम्
१५	पञ्चदशन्	पञ्चदशः	पञ्चदशी	पञ्चदशम्
१६	षोडशन्	षोडशः	षोडशी	षोडशम्
१७	सप्तदशन्	सप्तदशः	सप्तदशी	सप्तदशम्
१८	अष्टादशन्	अष्टादशः	अष्टादशी	अष्टादशम्
१९	एकोनविंशति	एकोनविंशः	एकोनविंशी	एकोनविंशम्
	ऊनविंशति	ऊनविंशः	ऊनविंशी	ऊनविंशम्
	नवदशन्	नवदशः	नवदशी	नवदशम्
२०	विंशति	विंशः	विंशी	विंशम्
२१	एकविंशति	एकविंशः	एकविंशी	एकविंशम्
२२	द्वाविंशति	द्वाविंशः	द्वाविंशी	द्वाविंशम्
२३	त्रयोविंशति	त्रयोविंशः	त्रयोविंशी	त्रयोविंशम्
२४	चतुर्विंशति	चतुर्विंशः	चतुर्विंशी	चतुर्विंशम्

२५	पञ्चविंशति	पञ्चविंशः	पञ्चविंशी	पञ्चविंशम्
२६	षड्विंशति	षड्विंशः	षड्विंशी	षड्विंशम्
२७	सप्तविंशति	सप्तविंशः	सप्तविंशी	सप्तविंशम्
२८	अष्टाविंशति	अष्टाविंशः	अष्टाविंशी	अष्टाविंशम्
२९	एकोनत्रिंशत्	एकोनत्रिंशः	एकोनत्रिंशी	एकोनत्रिंशम्
	ऊनत्रिंशत्	ऊनत्रिंशः	ऊनत्रिंशी	ऊनत्रिंशम्
	नवविंशति	नवविंशः	नवविंशी	नवविंशम्
३०	त्रिंशत्	त्रिंशः	त्रिंशी	त्रिंशम्
३१	एकत्रिंशत्	(एवमग्रेऽपि)		
३२	द्वात्रिंशत्			
३३	त्रयस्त्रिंशत्			
३४	चतुस्त्रिंशत्			
३५	पञ्चत्रिंशत्			
३६	षट्त्रिंशत्			

३७ सप्तत्रिंशत्

३८ अष्टात्रिंशत्

३९ एकोनचत्वारिंशत्

ऊनचत्वारिंशत्

नवत्रिंशत्

४० चत्वारिंशत्

४१ एकचत्वारिंशत्

४२ द्वाचत्वारिंशत्

द्विचत्वारिंशत्

४३ त्रयश्चत्वारिंशत्

त्रिचत्वारिंशत्

४४ चतुश्चत्वारिंशत्

४५ पञ्चचत्वारिंशत्

४६ षट्चत्वारिंशत्

~~~~~~

४७ सप्तचत्वारिंशत्

४८ अष्टचत्वारिंशत्

४९ एकोनपञ्चाशत्

ऊनपञ्चाशत्

नवचत्वारिंशत्

५० पञ्चाशत्

५१ एकपञ्चाशत्

५२ द्वापञ्चाशत्

द्विपञ्चाशत्

५३ त्रयःपञ्चाशत्

त्रिपञ्चाशत्

५४ चतुःपञ्चाशत्

५५ पञ्चपञ्चाशत्

५६ षट्पञ्चाशत्
~~~~~~

~~~~~~

५७ सप्तपञ्चाशत्

५८ अष्टापञ्चाशत्

अष्टपञ्चाशत्

५९ एकोनषष्टि

ऊनषष्टि

नवपञ्चाशत्

६० षष्टि

६१ एकषष्टि एकषष्टः एकषष्टी एकषष्टम्

६२ द्वाषष्टि

द्विषष्टि

६३ त्रयःषष्टि

त्रिषष्टि

६४ चतुष्षष्टि

६५ पञ्चषष्टि
~~~~~~

~~~~~~

६६ षड्षष्टि

६७ सप्तषष्टि

६८ अष्टाषष्टि

अष्टषष्टि

६९ एकोनसप्तति

ऊनसप्तति

नवषष्टि

७०. सप्तति

७१ एकसप्तति

७२ द्वासप्तति

द्विसप्तति

७३ त्रयस्सप्तति

त्रिसप्तति

७४ चतुस्सप्तति
~~~~~~

~~~~~~

७५ पञ्चसप्तति

७६ षट्सप्तति

७७ सप्तसप्तति

७८ अष्टासप्तति

अष्टसप्तति

७९ एकोनाशीति

ऊनाशीति

नवसप्तति

८० अशीति

८१ एकाशीति एकाशीतः एकाशीती एकाशीतम्

८२ द्व्यशीति

८३ त्र्यशीति

८४ चतुरशीति

८५ पञ्चाशीति
~~~~~~

~~~~~~

८६ षडशीति

८७ सप्ताशीति

८८ अष्टाशीति

८९ एकोननवति

ऊननवति

नवाशीति

९० नवति

९१ एकनवति एकनवतः एकनवती एकनवतम्

९२ द्वानवति

द्विनवति

९३ त्रयोनवति

त्रिनवति

९४ चतुर्नवति

९५ पञ्चनवति
~~~~~~

९६	षण्णवति	
९७	सप्तनवति	
९८	अष्टानवति/अष्टनवति	
९९	एकोनशतम्	
	ऊनशतम्	
	नवनवति	
१००	शतम्	
२००		द्विशतम्/द्विशते (क्लीबे)
३००		त्रिशतम्/त्रीणि शतानि (क्लीबे)
४००		चतुश्शतम्/
		चत्वारि शतानि (क्लीबे)
५००		पञ्चशतम्/पञ्चानि शतानि (क्लीबे)
१०००		सहस्रम्/दशशतम् (क्लीबे)
१००००		दशसहस्रम्/अयुतम् (क्लीबे)

~~~~~~

१०००००	लक्षम् (क्लीबे) / लक्षा (स्त्रियाम्)
१००००००	दशलक्षम्/प्रयुतम् (क्लीबे)
	दशलक्षाः (स्त्रियाम्)
१०००००००	कोटि (स्त्रियाम्)
१००००००००	दशकोटि/अर्बुदम्
१०००००००००	अब्जम् (क्लीबे)
१००००००००००	खर्व (क्लीबे पुंसि च)
१०००००००००००	निखर्व (क्लीबे पुंसि च)
१००००००००००००	महापद्म (क्लीबे)
१०००००००००००००	शंकु (क्लीबे)
१००००००००००००००	जलधि (पुंसि)
१०००००००००००००००	अन्त्यम् (क्लीबे)
१०००००००००००००००	मध्यम् (क्लीबे)
१०००००००००००००००००	परार्धम् (क्लीबे)
~~~~~~

~~~~~~

अभ्यासः -

१०१ एकाधिकशतम्

१९४ चतुर्नवत्यधिकशतम्

९३७ सप्तत्रिंशदुत्तरं नवशतम्

२३५ पञ्चाधिकत्रिशदुत्तरं द्विशतम्

१९९२ द्विनवत्युत्तरनवशताधिकसहस्रम् अथवा
द्विनवत्युत्तरैकोनविंशतिशतम्

एकदशशतसहस्रायुतलक्षप्रयुतकोटयः क्रमशः ।
अर्बुदमब्जं खर्वनिखर्वमहापद्मशङ्कवस्तस्मात् ॥
जलधिश्चान्तं मध्यं परार्धमिति दशगुणोत्तराः संज्ञाः ॥

॥ इति शब्दवल्लरी ॥
~~~~~~